

DISS. IUR. DE TESTAMENTO COACTO

Johann Adam Kurrer, Georg Ambrosius
Hörwärtl

Inclytæ Liberæque
SACRI ROMANI IMPERII REIPUBLICÆ
RATISBONENSIS
ILLUSTRI
MAGISTRATUI.

VIRIS
PER. MAGNIFICIS. PRÆSTRE-
NUIS, NOBILISSIMIS. AMPLISSIMIS. CON-
SULTISSIMIS. AC PRUDENTISSIMIS.

PATRIÆ PATRIBUS
PIIS. BENIGNIS. FELICIBUS.

*Dominis Patronis, Fautoribus ac Promotoribus
suis Maximis, etatem devenerandis.*

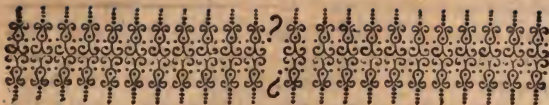
HOC EXERCITIUM ACADEMICUM

*In tesseram debita gratitudinis, perpe-
tuae observantiæ, ulterioremque sui commen-
dationem.*

Eâ, qua par est,
reverentiâ.

litat, dicat, dedicat

AUTH. & RESPONDENS.

PROEMIUM.

Quod sapientissimus Conditor.

Universi, DEUS ter Opt. ter Max. hominem formando animal rationale, libertate quoque condecoraverit, liberumque in eum collocaverit arbitrium, nil charius, nil dulcius eidem fore, ex omniscientiæ suæ abyssu jamdum prævidit. Quid enim appetere magis, quod propensius inclinare deprehendimus genus humanum, quàm ad id, quod est integræ libertatis, illimitati arbitrii, animi liberalis, spontaneæ electionis & plenæ licentiæ? adeò quidem, ut ipsis Arabum thesauris Persarumque Gazis longè præferat & anteponat, sine vi, impressione, aut alio quovis impedimento, faciendi, quod libet, potestatem: Quid mirum ergò, quod libertatem rem inæstimabilem Jctus Paulus in *l. 106. ff. de reg. jur.* infinitæ æstimationis idem in *l. 176. §. 1. ff. d. 1.* omnibusque rebus favorabiliorem dixerit Gajus in *l. 122. ff. eod.* Quanti verò jura nostra voluntatis libertatem circa actiones in Civili societate obvenientes faciant, neminem, qui vel primoribus saltem, ut ajunt, digitis jurisprudentiam attigit, latere arbitror: Unde est, quod Prætor, tanquam custos æquitatis, à negotiis humanis merum exulare Edicto suo caveat, illa videlicet, quæ vis metusque extorsit, rata-

non habendo, sed remedio restitutionis in integrum exinde lassis subveniendo. *l. 1. & ff. de quod met. caus.* unde est, quod quibusdam metu initis negociis, ob singularem sui favorem, rescissionem, semel perfecta, non admittentibus, jura planè non assilant, sed irrita illa & invalida ab initio esse velint. *vid. l. 9. pr. l. 17. ff. qui & à quib. man. lib. non fiant. l. 21. §. 3. ff. quod met. caus. l. 14. C. de nupt. c. 14. X. de sponsal. Dn. Struv. in Syntagm. jur. Civ. Exerc; 8. sh. 11.* Si tamen ullibi, in in testamentis sane præprimis ejusmodi voluntatis libertas, compulsionis nescia, à proprio testatoris non alieno dependens arbitrio requiritur: juxta *l. 1. C. de SS. Eccles. l. 1. ff. qui testam. fac. poss. l. 32. ff. de hered. instis.* Ex quo etiam morituris circa testamenti factionem vim fieri severè interdictum legitur in *111. ff. & C. si quis a. lig. test. prob.* Cum autem susque deque habitis saluberrimis hisce sanctionibus, nihilominus eveniat, ut moribundi, ne testamenta vel faciant vel facta mutant, ab iniquis prohibeantur hæredipetis, nec raræ sint in tribunalibus, querulæ hinc inde heredum ab intestato venientium voces, testatorem vi metuque coactum ultima condidisse. Proinde subsequentibus de Testamento Coacto qualitercunque conceptis thesibus, Musis Eberhardinis, paternum venerans imperium, valedicere decrevi. Sit ergo, quod DEUS benè vertat.

T H E S I S I.

P Riusquam verò ipsa materiæ hujus penetralia ingrediamur, consuetæ hæcenus & Veteribus quoque Jctis familiaris methodi ratio, de qua videlis *l. 1. pr. ff. de just. & jur. l. 1. ff. de orig. jur. add. l. 1. §. 1. ff. de off. Quest. l. 1. pr. ff. de furt. exigere videbatur, ut in vestibulo aliqua faceremus spatia, instituendo sc. vocularum, quas nostra continet inscriptio, investigationem, quales nimirum illæ sortitæ sint natales, in quos eosque diversos hinc inde sole: ut transferri sensus, quibus aliàs, & parallelis equidem istæ consueverint efferi nominibus: & quæ de cætero juxta poscit nominalis definitio: Potior videlicet rerum: prior tamen verborum est habenda ratio. *l. 1. pr. ff. de reb. cred. ceu, quæ ad ipsius rei cognitionem janua quasi est ac via, & quæ mens ad rem ipsam melius cognoscendâ quasi præparatur: Manz. de Test. valid. & invalid. tit. 1. in pr. Veruntamen, cum id officii quoad *νομιολογίαν* Testamenti præprimis, dudum alii sint executi, vid. Colleg. Jurid. Argentorat. *ad tit. qui testam. fac. poss. th. 2. Manz. d. l. num. 1. & seqq. nec non seq. num. 9. Vinn. & Dd. commun. ad pr. Instit. de Testam. ord. neque etiam altera Rubricæ nostræ particula, ceu nativâ suâ luce per se omnibus facillè patens: justam hic nobis injicere possit moram, & Nugatorium sit Aristoteli, dicere manifesta,***

Præderquæ possis oculorum lumine aperto.

Proinde, relicta Definitione nominali, confestim ad rem ipsam nos accingimus Unico saltem hoc adjecto, Testamentum, quod nobis dicitur Coactum, ab Interpretibus Juris, aliis, idem valentibus etiam appellari nominibus, Testamentum per vim & impressionem extortum: Coactione conditum, metu factum seu elicitum: Meticulosum, &c. Germanis: *Ein gezwungenes/abgezwungenes/abgebsichtigtes Testament.*

I I.

Definiri autem potest Testamentum Coactum, quod sit

A 3

Testa-

Delibatur
Definitio
nominalis
per
Præteritio-
nem.

Definitio
realis.

Testamentum ab eo, qui ad testandum habilis est, ad alterius compulsionem, legitimum metum inferentem, factum.

III.

Divisiones
remissive.

Divisiones testamentum hoc similes, quas aliàs testamentum in genere recipit: ista: verò, ab aliis dudum hinc inde inculcatas atque propositas, huc transcribere superfedemus: videantur de illis Hahn, ad Wesemb. tit. qui test. fac. poss. num. 7. Dn. Struv. in Synt. jur. Civ. Exerc. 32. l. 9. & seqq. Dn. Schütz. in compend. Jur. ad d. tit. vers. quod duplex & seqq.

IV.

Transitus fit
ad

Generalibus hisce præmissis, cum scientia vera & solida dependeat à causa. Bachov. *Disputat. 3. de Actiō. l. 4. p. 167.* proinde & nos in tractatione hujus materiæ eandem observabimus methodum, singulas sc. ejusdem causas, in quibus definitionis fundamentalis cognitio latet, consideraturi.

V.

Causam Efficientem.

Est autem Causa Efficiens nostri Testamenti, Voluntas Testatoris Coacta, seu metu extorta, quando nimirum quis vi justoque metu compulsus, testamentum condit, aliàs vel planè non, vel non eo modo, testaturus. Anthon. Faber, *de Error. pragmat. decad. 38. num. 14. in med.* Quamvis enim talismodi voluntas ratione ipsius actus volendi & temporis, quo metum passus agit, tum etiam ratione finis, quem agens intendit, qui est majoris mali evitatio, ob quam minus malum ipse eligit, haud parum spontanei habeat admixtum: Agens namque, cum eo tunc loco sit constitutus, ut effugere aliter malum non possit, vult ita agere, ut agit: Hornejus *lib. 3. Ethic. cap. 4. num. 11. ferè in med.* ut hinc quoque talis actio nec simpliciter spontanea, nec absolutè violenta, sed mixta Moraliū Doctōribus dicatur, & exinde etiam voluntas coacta, voluntas appelletur in

l. 21. §. 5. ff. quod met. caus. Ratione tamen principii extranei urgentis & objecti in se considerati, quod voluntas aliàs sibi in totum relicta, remoto metu, & extra circumstantias istas haud, esset appetitura, coacta non incongruè vocatur: vid. Franzk. *in resolut. lib. 2. resol. 3. num. 29. & seq. Vinn. in select. quest. lib. 1. quest. 12. vers. sanè quidem.* Bachov. ad Treutl. vol. 1. Dissert. 9. lit. a. tb. 4. Brunnemann. ad *d. l. 21. §. 5. num. 4. ff. quod met. caus.* qualis voluntas, cum ad nostrum etiam testamentum concurrat, dum sc. Testator extrinseco quodam principio compulsus facit id, quod absque eo facturus aliàs non fuisset: proinde causam illius Efficientem haud malè constituimus voluntatem Testatoris coactam.

V I.

Uit ergò Testamentum coactum, seu vi metuque elicitedum dicatur, requiritur (1.) ut Testamentum aliquod fuerit factum: Inde statim hic removetur Testamentum, quod ab Interpretibus Juris vocatur Prohibitum, quando nimirum is, qui testamentum condere animum induxit, ab alio, quo minus id faceret, prohibetur, aut impeditur, de quo vid. *l. 1. pr. ff. l. 2. C. si quis aliq. test. prohib.* ibique Perez. num. 2. (2.) ut factum sit ab eo, qui habilis aliàs est ad testandum: quales qui sint, patet ex integris. *Instit. ff. C. qui testam. fac. poss.* (3.) ut ipse hoc fecerit, Vi metuque compulsus: Ex quo apparet, talem hic intelligi vim, quā ad morem vim inferenti gerendum & faciendum quid compellimur; Compulsivam sc. exclusivam hinc aliis violentiæ speciebus, ablativā nimirum, expulsivā, turbativā & inquietativā: Schneidewin. ad §. 25. *Instit. d. act. num. 33. & seqq. Colleg. Jurid. Argentorat. ad tit. quod met. caus. l. 3.* Dicitur autem Vis Jcto Paulo, majoris rei impetus, qui repelli non potest, *in l. 2. ff. quod met. caus.* adedque denotat actum metum incutientis: Metus verò seu Timor significat affectum Vim patientis, cui periculum aut malum metuendum alterius violentiā intentatur: Bartol. ad *l. 1. ff. quod met. caus.* & Illpiano est trepidatio mentis

Ejusdem Re-
quisit.

2.

3.

Vis quid?

Metus quid?

tis ob periculum instans vel futurum l. 1. ff. d. t. sive timor majoris malitatis l. 5. ff. eod. tollens libertatem: Argentoratenses vol. 1. consil. 41. num. 19. § 20. Animamque perturbans. Angel. ad leg. item si cum. vers. nota quod metus ff. d. tit. Cujus utriusque concursus hic requiritur. arg. l. 3. pr. ff. d. t. Nimirum ex parte Agentis & metum inferentis Vis eaque injusta arg. d. l. 3. § 1. ff. b. t. Unde vis ab intrinseco procedens, veluti à morbo, causante mortis metum, cum ista à naturâ procedat, & dehinc non possit dici injuriosa, hoc testamentum non operatur. Armata autem ista sit, sive non, nihil interesse existimamus: cum Manzio & quem hic allegat Farinac. in d. tract. de Testam. valid. & invalid. tit. 3. quest. 1. num. 33. add. Sichard. in C. ad d. tit. si quis aliq. test. num. 1. circa finem. nec facti atrocitatem hic omnino necessariam esse, sed verba quandoque, pro subjecti præprijis qualitate, ad vim talismodi inferendam sufficere censemus, de quo plura in seqq. Ex parte Patientis, Metus: & quidem (1.) Præsens: Unde metum, ait Ulpianus, præsentem accipere debemus, non suspicionem inferendi ejus: in l. 9. pr. ff. d. t. quod met. caus. Metus enim illatus accipiendus est d. l. 9. incussus jam ab aliquo: Brunnemann. ad d. l. 9. num. 1. Ex quo etiam Testamentum hoc coactum, extortum, metu elicitum vocari à Ddr. videmus: nec officit, quod in supra allegata l. 1. ff. d. t. Jctus metum instantis vel futuri periculi esse dicat: aliud enim est metus, aliud periculum, quod metuimus: metum requirimus præsentem, periculum etiam futurum esse potest. Hoc metui equidem causam dat, ipsum autem nequaquam metus existit. Perez. in Cod. ad tit. de his quæ vi metusve caus. num. 8. Besold. in delib. Jur. lib. 4. ff. d. 6. (2.) Justus, non autem quilibet vani hominis timor pro justo agnoscitur metu, sed qui in constantem virum C. 4. § 6. X. de his quæ met. caus. l. 6. ff. eod. Farinac. Oper. Criminal. Quest. 161. num. 79. Manz. d. tit. 3. q. 1. n. 39. Mantic. de Conject. ult. volunt. lib. 2. tit. 7. num. 6. aut constantem feminam. Sichard. in C. ad d. t. Si quis aliq. test. prob. num. 9. Mantic. d. l. num. 7. Manz. d. l. num. 40. Boer. dec. 100.

num.

Vis debet
esse injusta.

Metus, Præ-
sens.

Justus.
quis talis di-
catur.

num. 2. Farinac. d. l. num. 79. in fin. Gail. 2. *Observ.* 93. n. 7. & seq. cadere solet. Vani enim timoris in jure nulla est æstimatione l. 13. ff. de re judic. nulla iusta excusatio, inquiriente Celfo, in l. 184. de R. I. Unde etiam ejusmodi metus circa nostrum testamentum effectum suum haud exerit: Farinac. d. num. 79. Menoch. de arbitr. jud. quæst. cas. 395. num. 32. Cum tamen ipsa natura fœminas sinxerit timidiore, adeoque istæ naturaliter facilius commoveantur, Manz. d. quæst. num. 40. Metus verò considerari debeat secundum conditionem metuentis: post Decium & Innocent. Barbos. Locuplet. voc. metus. ax. 6. proinde in interpretatione iusti metus omnino faciendum est discrimen inter viros & mulieres. Gail. d. obs. 93. num. 9. adeò, ut ob sexus infirmitatem minor in hisce metus pro iusto etiam agnoscatur, qui pro tali in viro non admitteretur. Gloss. ad cap. cum locum. 14. X. de sponsal. Gail. d. num. 9. Mantie. d. l. Boer. d. l. Wesenb. in parat. ad ff. tit. quod met. caus. num. 3. sub fin. eumque secutus Manz. d. num. 40. Colleg. Jurid. Argent. ad d. tit. ff. quod met. caus. 9. 5. ubi idem de viro Sene asseritur. Sebast. Medic. de casib. fortuit. part. 1. quæst. 7. num. 69. ibi: non omnis metus omnibus est equaliter iustus, nam aliter in fœmina, aliter in masculo, aliter in viro bono, aliter in malo, aliter in milite, aliter in pagano, aliter in seculari, aliter in sacerdote requiritur. Farinac. lib. 2. dec. crim. 242. num. 16. ubi etiam inter minores, & majores seu perfectæ ætatis facit differentiam, leviozem in illis, majorem in his pro iusto agnoscens metu. Add. Seraph. Olivarius Razzal. p. 1. dec. 771. num. 4. Brunnem. ad l. 6. ff. quod met. caus.

V I I.

Iustus autem reputatur (1.) metus impressivus, qui etiam facti dicitur, veluti, si actu interveniant verbera, cruciatus corporis, carcer, vincula & alia, quæ sunt atrocioris facti. l. 7. §. 1. l. 22. l. ult. §. 1. ff. quod met. caus. l. 9. ff. ex quib. caus. major. Schneidew. ad §. quadrupli 25. Instit. de action. n. 39.

Iustus
agnoscitur
l.
Metus im-
pressivus.

Testamenti
faciendi gra-
tia illatus.

Farinac. *d. quest.* 161. num. 22. Sichard. *d. l. num.* 4. modo testamenti eliciendi & hæreditatis extorquendæ gratiâ tale quid contingat. Aliâ verò, quàm testamenti extorquendi intentione si id fieret, aliud dicendum foret: Tunc enim succederet Regula, quòd actus humani ex intentione agentium potissimum dijudicandi sint. *l. 39. ff. de furt.* Barb. Locupl. *voc. actus ax.* 36. & ultra istam nihil operentur *arg. l. 19. ff. de reb. cred.* ibique Dd. Unde, licet carcer & vincula, secundum textus supra adductos, justas inter metus referantur causas: Quòd si tamen aliâ intentione, quàm ut testamentum faceret, in carcerem quis fuisset conjectus, ibidemque ultimum suum condidisset elogium, illud sanè in censum testamenti nostri coacti haud referendum: sed insuper habito squalore carceris, modò aliud non obstat vitium, validum omninò esset. Mantie. *d. l. num.* 2. quem sequitur Manz. *d. quest.* 1. num. 48. Barry *de success.* lib. 1. tit. 9. num. 12. Menoch. *de præsumpt.* lib. 4. præf. 11. n. 3. Gregor. Tholosan. *in Syntagm. jur. Univ. lib.* 44. c. 6. num. 5. cum non locus, sed metus sit modus infringendi testamentum, Manz. *d. l.* quo facit etiam textus *in l. 22. ibi: qui in carcerem quem detrusit, ut ei aliquid extorqueret, quicquid ob hanc causam factum est, nullius momenti est. ff. quod met. caus.* add. Brannem. *ad l. 9. num.* 6. *ff. eod.* ubi: si tamen metus non sit directè incussus, ad extorquendum id, licet alioquin incussus ab homine in alium finem, ob hunc metum non redditur contractus irritus. Oliv. Razzal. *dec.* 136. num. 7. ubi nec tunc testamentum metu factum esse dicit, quando optio testatori fuit data, vel discedendi à loco vel testandi, ipse verò maluerit testari quàm recedere. Hinc quoque facultas Juridica inclut: hujus Eberhardinæ in casu, Eidem haud ita pridem proposito, quo Vitricus Privignæ suæ, non eo fine, ut testamentum conderet, sed ob violatam per illatas injurias & internecionis comminationem, ipsi ceu Vitrico debitam reverentiam, corrigendi, castigandi, emendandique gratiâ, aliquot impegerat alapas, testamentum in quo ipse à Privigna institutus fuerat, hæres, pro coacto agnoscere haud potuit: Tum quod vitricus vi
per

per alapas illatâ testamentum à Privignâ extorquere animum non habuerit, adedque intentio vim inferentis ad hoc testamentum necessaria hic defecerit: Tum quodd vis hoc modo Privigoæ illata, injusta haud fuerit, illata nimirum ob violatam per injurias Vitrico debitam venerationem, cujus per alapas etiam in privignis vindicationem vitricis denegandam haud esse existimatum fuerat. Cùm enim vitrici Patris loco sint habendi. *arg. l. 1. ff. ad L. Pompej. de Parricid.* Patris instar suspiciendi, amandi, venerandi. *arg. l. 1. de obs. Par. & Patr. prest.* Cothmann. *vol. 4. Resp. 8. num. 56.* Burckhard. Berlich. *de Jur. Noverc. p. 2. art. 3. Sect. 13. & 14.* Proinde ob istiusmodi injurias, modicam illis in Privignos concedere castigationem, à ratione & æquitate alienum haud esse videtur: *arg. l. 5. §. 3. in f. ff. ad L. Aquil.* cui autem in alterum concessa est modica coercitio aut castigatio, illi & jus alapam infligendi concessum esse, pro Regula tradit Dn. Stryck. *de Alapa c. 2. n. 4.*

V I I I.

Ejusmodi justus etiam est (2.) Metus Concussivus, per minas atroces & graves causatus. Petr. Peck. *de testam. Conjug. lib. 1. c. 9. num. 2. & 3.* Berlich. *Part. 3. conclus. 7. num. 13.* Sichard. *d. l. n. 4.* Manz. *d. l. n. 50.* Colleg. Jur. Argent. *ad tit. si quis aliq. test. prob. 9. 6.* quamvis enim minæ regulariter ad annullandos aut rescindendos actus inter vivos justâ metus causam non præbeant: per *text. in l. 7. & 9. ibique Salic. C. de his, que vi met. caus.* Brunn. *ad eand. l. 7. num. 1. & 2.* Manz. *d. l. num. 49.* Perez. *in Cod. ad dict. tit. num. 7.* Cùm multi dentur, qui minantur, & parùm faciunt. Bart. *ad d. l. 9.* Carpzov. *in Pr. Crim. part. 3. quest. 121. num. 51.* Quorum Thrasenum comminationes stultas, & non pluris quam fulgur ex vitro, aut nugæ oblectricum & delirantium jam vetularum faciendas esse inquit: Laud. modò Carpzov. *part. 1. quest. 29. num. 66. in fin. add. Gail. 1. Obs. 4. num. 5.* Sfort. Odd. *de rest. in integr. part. 1. quest. 7. art. 9. num. 104.* quia tamen in testamentis

2.
Concussivus.
quinam sit
iste?

Minæ graves quæ dicantur:

major requiritur libertas. *l. 1. C. de SS. Eccles. Manz. d. l. plena ac libera voluntas. Barry d. l. num. 10. quæ improbam extortionem non admittit. Peck. d. l. num. 8. proinde minas & graves equidem, quantumvis non capitales Justum in ultimis hisce voluntatibus incutere metum, Doctoribus communiter placuit. Quænam autem minæ graves dici mereantur, judicis discreti ac prudentis est arbitrari, qui inspectâ personarum, verborum item, actionum, vitæ anteaactæ, aliarumque circumstantiarum qualitate, faciliè determinabit, an graves istæ & ad justum metum incutiendum sufficientes sint, nec ne: *arg. l. 3. ff. ex quib. caus. maj. ibiq. Brunnem. nec non ad d. l. 9. num. 4. C. de his quæ vi met. Sichard. d. l. num. 4. Boër. dec. 101. num. 3. Latè Sfort. Odd. d. art. 9. num. 104. & seqq. jung. Carpzov. in Jur. conf. lib. 2. tit. 2. def. 29. num. 7. & seqq. Capitales tamen minas ad hoc sufficere planè persuasum habemus ex d. l. 7. C. d. t. Farinac. d. l. num. 21. ubi exemplificat in eo, qui dixit testatori, interficiam Te, aut Liberos tuos, nisi me institueris hæredem: & hoc procedere ait, licet minans non solitus sit exequi minas. *seq. num. 22. cum Peckio de communi testante. d. c. 9. n. 4.***

I X.

De minis ægroto illatis.

Facilius autem ex minis ægroto illatis arguitur metus, post Mantic. *Manz. d. l. num. 53. Undè si Testatori dictum fuerit, quod si Testamentum non fecerit, sit in suâ infirmitate derelinquendus, metu ipse ad testandum compulsus præsumitur: Paria enim sunt occidere, & curam ægroti negligere, post Peck. Farinac. Manz. d. l. num. 55. quemadmodum etiam in casu, ubi uxor maritum decumbentem sæpius urserat, ut testamentum faceret, cum comminatione, se illum deserturam, addito hoc: Sie wolle Ich ihn ligen und verdorren lassen: Testamentum tale factum, cognatis præteritis illud impugnantibus, nullum fuisse pronunciatum, allegatis ad hoc præjudiciis, refert Do. Brunnem. in *decis. cent. 1. decis. 85. Minæ autem istæ sive tempore Testamenti conditi intervenerint, sive testamentum præcesserint, nihil refert.**

refert. Farinac. d. l. num. 36. § 93. Sichard. d. l. n. 14. Boër. d. dec. 100. num. 13. Manz. d. l. num. 51. quia durat eadem causa metus & cogendi potestas: allegati modo DD. dd. l. Unde si Coniux gravioribus minis prius aut verberibus testamenti faciendi causa illatis Coniugi metum incussisset, deinde verò blandiendo ad relinquendum eundem induxisset, etiam tunc non libero animo, sed metus causa reliquisse intelligeretur: nam metus semel per atrocitatem incussus perpetuus censetur, & inter Coniuges permanere, quamdiu matrimonium: verba sunt Peckii d. c. 9. num. 2. § 3.

X.

Iustus (3.) quoque habendus est metus perfidiæ, qui tunc intervenisse dicitur, quando ad testamentum condendum quis permovetur ab eo, cuius perfidiam timet: v. gr. si uxor ægrotanti marito neque Medicum adhibeat, neque ipsa, nisi prorsus neglectè operam suam accommodet, atque interim ejus hæreditatem blando quantumvis sermone ambiat. Tunc enim maritus hac arte victus, ad hæreditatem Uxori relinquendam, non tam blanditiis adductus, quam malæ curationis & perfidiæ metu impulsus videtur. Petrus Peck. *dist. loc. num. 5.* quem allegat & sequitur Manz. d. *quest. 1. n. 56.* nec malè huc quadrat exemplum de Medico, qui parvam infirmitatem facit magnam, ut institutionem vel legata ab ægroto impetret: propositum à Guilielmo Benedicto in *cap. Raynutius: X. de Test. verb. condidit. dec. 2. num. 3.* nam & in hoc casu æger metu perfidiæ motus, metuens dimirum, ne perfidè ipsi medeatur, Medicum honorasse præsumitur, vid. l. 3. ff. de *extraord. cognit.* Schneidewin. *ad d. g. 25. num. 50. Inst. de act. cum ægroto intemp. testis ejusmodi petitionibus non audeant refragari.* Castillo *part. 3. contr. cap. 1. num. 109.* Plures Iusti metus species hinc inde à Dd. recensentur: Verùm cum de eo in jure nullam certam habeamus regulam, imò ipsum jus disquisitionem, an metus aliquis iustus sit nec ne; Judici relinquat, in supra allegatà l. 3. ff.

ex quib. caus. major. Propterea & nos, cum communi DD. Scholâ illius determinationem discretioni & arbitrio ejus submittimus: Secundum ea, quæ præc. 6. S. à nobis sunt proposita, & Dd. ibidem adductos, quibus addi possunt Mantie. d. l. num. 6. & 7. Castillo d. l. cap. 1. num. 143. & seqq. Menoch. de arbitr. jud. quæst. cas. 135. num. 4. & seqq. Grammat. dec. 18. num. 19. Sebast. Med. d. l. omnem tamen metum, propter quem posset peti restitutio in integrum, sufficere etiam ad hoc testamentum coactum tradit Sichard. d. l. num. 4.

X I.

Removetur
1.
Timor alterius
levis vexationis
aut
infamiae.

Non sufficit autem Timor alterius levis Vexationis, vel infamiae ab alio inferendae. l. 7. pr. ff. quod met. caus. quandoquidem, ut metus dicatur justus, inter alia etiam ex parte causae inferentis requiritur, ut malum quod facere intendit, sit in ejus potestate. Dn. Struv. ad ff. Exerc. 2. 6. 12. quale malum infamia non est: quemadmodum enim fundamentum bonae famae & existimationis in propriae cujusvis vitae probitate, morum honestate, aliisque qualitatibus encomio dignis, positum est, in tantum, ut nec atrocissimae injuriae id everere queant: Laud. Dn. Struv. Exerc. 48. 6. 60 ita quoque fundamentum infamiae non in alterius, sed proprio nostro, contrario anim. & turpi consistit facto, propter quod vel ipsa legis auctoritate, tum immediatè, tum mediante Judicis sententia: vel etiam censurâ ac Judicio gravium & honestorum Virorum, macula quædam nobis inuritur. l. 5. §. 1. ff. de Extraord. Cognit. l. 13. ibiq; Brunnem. C. ex quib. caus. infam. Perez. ibid. num. 1. & seqq. Colleg. Jurid. Argentor. ad d. t. quod met. caus. 16. 16. & Dd. comm. Undè eleganter cum Bacchov. & Hillig. inquit Laud. Brunnem. occidere me quis potest, bonis exuere & calumniari, sed non potest infamem me facere, quod sine causâ legali fieri nequit. ad d. l. 7. num. 1. ff. quod met. caus.

X I I.

2.
Metus Potentialis
aut
Reverentialis

Similiter nec metus Potentialis vel Reverentialis sive
tacitus

tacitus erga Principem, Superiores, Parentes, Maritum, Patronum, regulariter pro iusto habetur. *arg. l. 6. C. de his que vi met. caus. l. 22. ff. de Rit. Nupt.* nisi mores Tyrannici concurrant, quo casu præsumitur violentia. Mantic. *d. tract. de conjeit. ult. Volunt. lib. 2. tit. 7. num. 3.* Berlich. *d. concl. 7. num. 26.* Brunnem. *ad d. l. 6. num. 5.* § 6. *C. de his que vi met.* ubi idem de persona nimis meticulosa tradit Menoch. *de pres. d. pres. 11. num. 5.* aut sit nimius metus reverentialis. *arg. l. pen. ff. de furt. l. 1. §. 6.* ibi: *tamen causâ cognitâ, si liquidò appareat, libertum metu solo, vel nimia Patroni Reverentia, ita se subjecisse ff. quar. rer. act. non detur:* Castillò *d. l. num. 163.* § seq. Berlich. *d. l. num. 21.* Manz. *d. l. num. 60.* vel minæ accefferint, aut verbera, importunæ itidem petitiones ac suggestiones: Sichard. *ad l. 9. num. 3. C. d. t. Boër. d. dec. 100. num. 11.* § seq. ubi hanc sententiam dicit communem: Brunnem. *d. l. Farinac. d. quest. 161. num. 38.* Castillò *d. l. num. 166.* qui in seq. *num. 67.* quæstionem, quænam reverentia dicatur nimia, iudicis arbitrio relinquere securus esse docet.

Limit.

1.

2.

3.

X I I I.

Preces quoque exhortationes ac rogationes voluntatem coactam haud efficiunt: siquidem per istas voluntatis libertas non adimitur: Non enim cogit, qui rogatur, positum est, an rogationi vel precibus locum velit dare, an non: Manz. *d. tit. 3. quest. 3. num. 5.* In hoc verò Ducatu tantum abest, ut voluntatem illas secutam infirmet, ut potius de illis certo in casu adhibendis expressum reperiatur præceptum, in der Würtemberg. Kasten; Ord. c. 1. p. 330. ita habens. Item: Es sollen auch unsere Gerichts; Personen/und Staatschreiber / vor welchen Testamente auffgerichtet/ dergleichen die Pfarzer und Diaconi die testierende frantz und sterbende / so solches wol vermögen/ und nicht sonderliche Leibes; oder angebohrne Erben haben/ zu einem Testament und milder Handreichung in den Kasten mit Fleiß vermahnen.

3.

Preces, exhortationes & rogationes ad testandum.

maßnen. add. Carpzov. *Jpr. Confist. lib. 2. tit. 20. def. 322. num. 10.*

X I V.

Ampliatio.

Et hoc procedere putamus, etiam si preces *Potentiorum* essent. Quamvis enim preces Principum instar minarum esse: & demum superiores rogant, imperare vulgò dicantur. Ex quo, si superior ad inferiorem vel subditum suum mittat, ut se hæredem instituat, & subditus ad istiusmodi rogationem testamentum faciat, dominumque suum hæredem instituat, testamentum non valere, infert cum Bertrando in *conf. Berlich. d. l. num. 19.* & cum Farinac. Manz. *d. quest. 3. num. 21. & quest. 4. num. 16.* Attamen hoc non universaliter procedere, nec de bono Principe: sed Tyranno (cujus Spiritum dicit esse Spiritum diaboli; ex Angelo Card. Tusch. in *concl. Pract. voc. Metus concl. 217. num. 18.*) intelligi debere, post Bartol. Deci. Paris. & alios, propugnat Jacob. Menoch. *consil. 451. num. 32.* idemque sentit Brunnem. ad *l. fin. num. 4. C. quod met. caus. Matthæ. de Afflict. dec. 69. n. 5. & 6.* Barry *d. num. 12.* Hinc eo demum casu, quando talis est Princeps vel Dominus, qui præcibus suis non obtemperantes malè tractare solitus sit, & hic roget aliquem, ut testetur, eumque instituat. Testatorem ad testandum metu cõpulsus & testamentum tale metu factum esse præsumi in terminis tradit Guilielmus Benedictus, *d. l. num. 2.*

Limitatio. 1.

X V.

Limitatio 2.
Importunas
solicitationes
concernens.

Quòd si verò preces & rogationes ejusmodi intra suos cancellos se non contineant, sed eosdem egrediantur, & in importunas ac immoderatas transeant sollicitationes, aliter sentiendum foret: Importunæ enim & immoderatæ istiusmodi flagitationes aliquo modo cogere, violentiæ quoddam genus in se continere: & vim atque effectum justì metus habere dicuntur: Castil. *d. l. n. 114. & seq. num. 126.* æquiparantur extorsioni; Petr. Peck. *d. cap. 9. num. 9.* & hinc repugnant etiam vel maximè testamenti factioni. Carpzov. *Jpr. For. part. 3. conf. 5. def. 9. num. 2.* quæ veræ liber-

libertatis ac liberalis animi est, & improbam extorsionem non admittit: post Peck. Manz. *d. quest. 1. num. 12.* non autem videtur à libero alicujus animo profectum, quod semel & iterum recusatum, petendi importunitate victus tandem Testator annuit, & qui hujusmodi importunitate oppressus concedit, invitus concedere præsumitur, eleganter Manz. *d. quest. 4. num. 8.* ut ad eò tales sollicitationes, si interveniant, testamentum reddant meticulousum: Castill. *d. n. 114.* delenificis namque & modestè conceptis verbis licet aliquid à Testatore eblandiri, non tamen licet assiduà & importunà petitione ab eo quid extundere: Peck. *d. l. num. 8.* Manz. *d. quest. 3. num. 22.* Farinac. *d. quest. 161. num. 58.* Afflict. *dec. 69. num. 4.* ubi exemplificat in marito, qui stetit super caput Uxoris, concurrentibus importunis precibus ac blanditiis: Undè ad paria judicantur obtenta per importunitatem & obtenta per metum: Peck. *d. num. 9.* quoniam plerumque ita inverecundà petentium inhiatione constringimur, ut etiam non concedenda tribuamus. *l. 1. C. de petit. bon. sublat. Extravag. Execrabilis de præbend. in pr. ibi: improbitas importuna petentium à nobis & prædecessoribus nostris non tam obtinuisse, quam extorsisse, plerumq; noscuntur: C. fin. de Rescript. in 6.* Castill. *d. n. 115.* Peck. *d. l.* Pro importunis verò sollicitationibus habentur istæ, quæ sunt instantissimæ, sæpius reiteratæ ac inculcatæ, & propter suam frequentiam & reiterationem nimix ac immodicæ reputantur: post Menoch. Decian. & alios. Laud. Castill. *d. l. n. 124. & 125.* qui tamen Judicis arbitrium multum hæc in re valere, imò totum hoc ejus discretioni, & rerum circumstantiis relinquere, itidem securius esse censet, in seq. *num. 138.*

quænam tales sint.

X V I.

Non desunt autem plures à Dd. hinc indè adductæ præsumptiones, ex quibus Testatorem, ejusmodi immoderatis ac importunis sollicitationibus ad testandum inductum fuisse, colligitur: quas inter haud est postrema à novercalibus delinimentis desumpta: quando nimirum Pater Testator in Testamento, quod confecit,

fecit, novercam ejusque liberos instituisset hæredes, prioris matrimonii liberis exheredatis, aut minus legitima illis relicta. *arg. l. 4. ff. de inoff. testam.* ex qua plerique Dd. colligunt, quod quicquid faciunt Patres adversus liberos habentes novercas, illud præsumantur facere novercalibus persuasionibus inducti: post Tiraq. Mascard. aliosque Brunnem. ad *d. l. num. 2.* & quod noverca adeo præsumatur esse privigni inimica & eum sic odio prosequi, ut cupiat, curetque omne illi detrimentum, ratiocinatur Menoch. *de Præsumpt. lib. 4. præf. 12. num. 10. vers. sexta est: in fin. § lib. 6. præf. 56. sub fin.* Undè contra tale testamentum, tanquam importunis ac immoderatis flagitationibus extortum regulariter stat præsumptio, per tradita Berlich. *d. concl. 7. num. 30. Manz. d. quest. 3. num. 15. Menoch. de præf. 12. num. 10.* ubi tamen declarationes quasdam subnectit: Colleg. Jur. Argent. ad *d. t. si quis aliq. test. prohib. §. 7. num. 1.* Similiter ad importunas ejusmodi sollicitationes testamentum factum præsumitur, si uxor dicat marito, nisi ipsam instituat hæredem vel honoret, futurum esse, ut mœrore ipsa extinguatur, vel dies ejus decurentur: aut conjugalior amor & concordia decreascit ac extinguatur: Cothm. *vol. 1. Resp. 27. num. 149. § 150.* quem sequitur Berlich. *d. l. num. 32. § 33.* Colleg. Jur. Argent. *d. l. num. 2.* Idem respondent de casu, quo aspectum Uxor mutat, & vultum tanquam saccum infuscat, ac eo ipso virum gemere facit: cum Bertrando in *conf. Cothm. d. l. num. 151. § seq.* Berlich. *d. l. num. 34.* ut &, si hæres institutus crebrò literas ac Schedas ad ægrotantem missitet: post Pruckmann. Berlich. *d. l. num. 36.* Colleg. Jur. Argent. *d. §. 7. num. 2.* plures casus qui desiderat, aucthores modo allegatos accedat.

XVII.

Removetur
4.
Interrogationes.

Quemadmodum verò preces & exhortationes à nostro exclusimus Testamento: ita etiam ab eodem removemus interrogationes: Interrogatus enim, an Testamentum condere? an hunc vel illum instituere velit? ad testandum non compellitur, sed libera

beræ suæ voluntati relinquitur, ut aded integrum ipsi sit, interrogationi vel annuere, aut eandem vel tacendo saltem reprobare: vid. Menoch. *de præsumpt. lib. 4. præf. 8. num. 16. § 28. Fachin. lib. 5. controuv. cap. 69. in fine. Pantschm. lib. 2. quest. 22. num. 52. in fine.* Unde etiam tale responsum, quo Testator ad interrogationem Notarii per verbum *Sic* respondit, in viam ultimæ voluntatis valere, tenet *Glossa ad L. jubemus. 29. lit. r. C. de Testam.* quam tot tantosque assertores, ut in communem transierit opinionem, habuisse refert. Petr. Peck. *d. tr. lib. 1. cap. 17. in pr.* ubi insimul plures sententiæ hujus Patronos adducit, eosdemque majori numero cumulat Castill. *in controuv. jur. de conject. ult. volunt. part. 1. lib. 4. cap. 27. num. 54. add. Gloss. d. l. in fin. Clar. lib. 3. recept. sentent. § Testamentum: quest. 37. num. 2. Manz. d. tit. 3. quest. 5. num. 3. Vasq. de success. creat. lib. 2. § 17. requis. 23. num. 52.* quam tamen sententiam intra terminos æquitatis cogendam esse, bene monet Laudat. *Limitatio.* Peck. *d. tr. lib. 1. cap. 17. num. 1. § segg.* sc. ut absint importunæ suggestiones, & interrogationes tales adhibeantur Testatori testari volenti, sanæque adhuc mente & articulata atque significabili voce prædito, non verò moribundo jamjam & articulatè & intelligibiliter, tum passivè (ita nimirum, ut ab aliis exaudiatur, ejusque verba perspicuè intelligantur:) tum activè (h. e. cum bono intellectu & memoriâ, ita, ut ex ejus loquela concludi possit, eundem sanæ mentis fuisse: vid. Berlich. *part. 3. concl. 6. num. 10. Carpzov. in Jurispr. For. d. const. 5. def. 2.)* loqui haud valente: concordat. Clar. *d. l. num. 5.* ubi omnes Dd. à se hanc in rem allegatos ita loqui refert: Carpzov. *d. def. num. 3. § 4. Max. ad Jus Lubecc. part. 2. tit. 1. art. 1. num. 32. § segg.* Hujusmodi enim moribundi mortuis similes esse dicuntur *in d. l. 29. vers. si enim C. de testam. Reichs Abschied zu Eßln de Anno 1512. tit. von Notarien. §. Item: ibi: Es gehöret zu einem Testament daß der oder die / so Testament machen / mit verständlichen Worten reden oder aber schreiben können: dann welcher deren keines könnte / der wird darinnen einem Todten gleich*

gleich geachtet. Qui morti plerumque intenti, procliviter omnia omnibus annuere solent, non ut animo, quod habeant, proferant, sed ut molestas interrogationes devitent, ceu, quibus in tali statu versantibus, moderatæ quantumvis preces & blandæ voces, etiam sibi charissimorum aliàs, odiosæ ac molestæ sunt, ut adeo testator illis consentiens non ex animi sententiâ, sed suæ tantum quietis gratiâ, & ut se à molestia liberaret, fecisse præsumatur: eleganter Peck. *d. l. in pr. & seq. num. 2.* Mantic. *d. tract. lib. 2. tit. 6. num. 5.* Undè Clar. *d. l. num. 4.* Glossam supra adductam, ita simpliciter intellectam, sibi nunquam placuisse, inquit, cum negari non possit; quin eam tenendo, aperta sit via fraudibus: seque aliquando dixisse, subjicit ibidem: maximè è Republica futurum, si Cæsareâ Constitutione caveretur, ne hujusmodi Testamentis, quæ ab infirmis ad alterius interrogationem conficiuntur, aliqua fides adhiberetur, nisi Testator saltem per tres dies in bono sensu post tale Testamentum supervixisset: quoniam sæpè numero ab infirmis ferè statim morituris talia testamenta soleant extorqueri, ideòque de facili se ab illa communi opinione & consulendo & judicando recessurum.

X V I I I.

Præsumptio
importunæ
suggestionis.

Importunæ autem: cujus in præc. 6. meminimus, suggestio- nis vehemens exindè oritur præsumptio, si quis in articulo mortis constitutus ad alterius personæ suspectæ, aut ab ipso ad id non adhibitæ, interrogationem, an sibi vel Titio velit hæreditatem suam relinquere? Respondeat simpliciter per verba *Sic, ita, quidni,* aut simile quoddam: tunc enim ad suggestionem potius & importunitatem interrogantis, molestiæ removendæ gratiâ, respondisse præsumitur, quàm quod talis sit ejus voluntas. *arg. l. 1. §. 21. ff. d. quæst. Manz. d. quæst. 5. num. 19. Clar. d. quæst. num. 6. Mantic. d. l. num. 9. & 10. qui ambo de communi testantur: Carpzov. d. l. def. 6. num. 3. Sichard. ad dist. L. jubemus 29. n. 7. C. de Testam. jung. Berlich. d. concl. 7. num. 35. Hartm. Pistor. observ. 4. num. 3. & 4. nisi tamen ex aliis verbis ac conjec- turis*

auris constet, interrogatum mentis compotem & articulatè locutum fuisse, atque animum testandi habuisse: Mantie. *d. num. 10.* Castill. *d. l. num. 79. vers. Et hæc quidem:* Menoch. *d. præsumpt. 8. num. 23.* quales conjecturæ quæ sint, iudicis arbitrio relinquitur: Castill. *d. l. num. 18.* Menoch. *d. l. num. 33.* ubi quasdam ipse in seqq. subnectit. Quin verò tunc validum sit ejusmodi ad alterius interrogationem factum testamentum, & cum nostro communionem non habeat, quando Testator voluntatem suam interroganti jam ante exposuit, & hic postmodum eundem coram testibus interrogavit, an ita velit testari, ipseque deinceps per nudam affirmationem intelligibiliter responderit, quod Sic: extra dubium esse videtur: Clar. *d. l. num. 7.* Carpzov. *d. l. def. 4. n. 7.* Brunnem. ad *d. l. jubemus: num. 11.* ubi etiam nutum sufficere existimat: C. de Testam. Sichard. *ibid. d. num. 7.* Manz. *d. l. num. 16.* Castill. *d. l. n. 72.* idque sine distinctione, an à Notario, aut alia persona privata facta fuerit interrogatio. Carpzov. *d. l. num. 6.* Menoch. *d. præf. 8. num. 14.* Castill. *d. l. num. 59.* Et seq. qui plenâ manu de hoc testamento agunt, unde etiam plura de isto scire aventes, eò remittimus.

X I X.

Præterea quoque Blanditiæ testamentum non efficiunt coactum seu meticulosum, nec prohibitum sed imò permissum legitur, testatorem blando sermone ad testandum invitare. *l. 3. ibique Brunnem. C. si quis aliq. test. prob. l. fin. ff. eod. Klock. tom. 3. Conf. 123. num. 115.* Manz. *d. quæst. 3. num. 4.* Carpzov. *d. l. def. 7.* Farinac. *d. l. num. 87.* Castill. *d. tr. lib. 3. cap. 1. num. 176.* Gail. *2. Obs. 117. num. 4.* Peregrin. *de jure fisci lib. 2. tit. 6. num. 11.* & Dd. commun. per blanditias enim & verborum illecebras ad testandum non cogitur testator, sed animus saltem illius incitatur & conciliatur, in tantum tamen, ut nihil ominis in ipsius voluntate & arbitrio positum sit, an locum delinimentis istis dare velit, nec ne: Manz. *d. l. num. 5.* Brunnem. ad *d. l. 3. num. 1.* Harppr. in not. ad clar. *§. Testamentum. q. 1. num. 16.*

5.
Blanditiæ.

Ampliatio-
nes.

Ludw. p. 1. c. 1. reg. 2. & hoc non procedit saltem in marito, cuius solius mentionem faciunt Impp. in d. l. 3. C. d. t. ut & Jctus Papinianus in d. l. ult. ff. eod. sed in uxore quoque & aliis, qui nec mariti sunt nec uxores, post Jason. Sich. in Cod. ad d. tit. n. 12. Farinac. d. l. Manz. d. q. 3. num. 8. sine distinctione, an quis blandis aut aliis affectatis atque curialibus aut adulatoriis etiam verbis ac sermonibus id impetraverit: Manz. d. l. n. 9. Farin. d. l. n. 90. facta quoque meritorum suorum expositione: Farin. d. l. n. 76. Dn. Stryck. in disput. de jure persuasionis cap. 4. n. 44. nec saltem hæc obtinent, si quis testatorem ad institutionem primitus faciendam, verum etiam si hoc modo eundem allexerit ad antea factam non revocandam: per text. in d. l. ult. ff. d. t. Perez. in Cod. ad d. t. n. 2. Castill. d. l. n. 194. & seqq. & quamvis haud pauci aliter sentiant, si blanditiæ tendant ad testamentum prius revocandum, inquires, testamentum posterius tunc equidem valere, priorem tamen institutum per actionem de dolo, vel in factum, hæreditatem revocare posse: cuius sententiæ propugnatores allegat Angel. Castrens. Alexand. Cæpoll. & alios. Peck. d. c. 9. n. 9. vers. tertio temperant. quibus plures superaddit Castill. d. c. 1. n. 181. & seqq. eidemque opinioni etiam accedit Sichard. d. l. n. 13. Barry d. l. num. 13. ferè in fine. idem tamen & in hoc casu, quoad simplices nimirum, nudas & intra suos cancellos consistentes blanditias, statuendum esse existimamus cum Laud. Castill. d. l. num. 186. ubi plures consentientes adducit: Berlich. d. concl. 7. num. 39. Peck. d. c. 9. num. 10. Manz. d. quest. 3. num. 33. Menoch. de arbitr. jud. quest. c. 395. num. 41. & seqq. ob rationes ab istis adductas; secus verò sese res haberet, si blanditiæ suos excederent terminos, & cum ipsis importunæ ac nimix concurrerent sollicitationes & flagitationes: quemadmodum sententiam suam limitant Dd. supra adducti in Locc. alleg. aut blanditiis mixtæ essent minæ vel verbera: Sichard. d. l. num. 14. Farin. d. l. num. 94. Menoch. d. num. 41. quia tunc non nudæ sed crudæ sunt blanditiæ: Manz. d. l. num. 19. & talis ultima voluntas non tam blando sermone, quam metu, minis & verberibus incus-

Limitat.

1.

2.

incusso provocata intelligitur: Sichard. *d. num. 14.* Ludwell. *de ult. volunt. part. 1. cap. 1. d. reg. 2.* Manz. *d. n. 19. § seq.* Peck. *d. cap. 9. num. 2.* ut aded tale testamentum ad nostrum haud immeritò veniat referendum.

X X.

Id, quod de blanditiis, simplicibus videlicet, modò dictum, extenditur etiam à Dd. ad Lachrymas: cum nec ille, qui plorando & misericordiam implorando testatoris animum sibi conciliat, cogere aut compellere ad testandum videatur: Manz. *d. quest. 3. num. 11.* Brunnem. *ad d. l. ult. num. 3. § 4.* Farinac. *d. l. num. 88.* cui tamen ibidem quoad eum qui *dolose* plorando testatoris voluntatem in se provocat, assentiri haud possumus: add. Pantschm. *d. lib. 2. quest. 21. num. 180. vers. quantum ad sextum.* Dissent. cum Parisio in Conf. Peck. *d. c. 9. num. 7.* similiter nec Dona officere ultimis voluntatibus, tradit Peregrin. *de jure fisci d. tit. 6. num. 11.* quem allegat & sequitur Manz. *d. l. num. 12.* ob rationem, quod dona non cogant, aut decipiant, sed inflectant.

Extensiones
Dd.

ad
Lachrymas

&
Dona.

X X I.

Ex quibus omnibus per *Gen* & *Gen* ita deductis satis apertè liquet, qualis debeat esse metus ad id, ut testamentum dici queat coactum: Nihil autem interest, an metum talem quis ex propria, an Liberorum personâ patiatur; cum parentes pro affectu (quem nullus de cætero vincere dicitur in *l. ult. pr. C. de cur. fur.*) magis in liberis terreantur, *l. 8. §. ult. ff. quod met. caus.* Naturâ enim sic comparatum est, ut plus diligamus filios nostros, quàm nosmetipsos: Menoch. *de præsumpt. lib. 6. præf. 56. num. 4.* ex quo etiam ille non præsumitur Pater vel Mater, qui filium non diligit: *C. afferte. 2. X. de præsumpt.* Menoch. *d. l. num. 2.* ut hinc meritò justus reputetur metus, quando Pater pro salute filii timet, Menoch. *consf. 1. num. 275.* Brunnem. *ad d. l. 8. num. 1.* quin ergò testamentum, quod Parens aliquis ad comminationem

Metus
reputatur
iustus
quem
ex
Li

aliorum que
personarum
conjuncta-
rum.

Stupri vio-
lenti

&
Voluntarii

de filiis, nî fecerit testamentum, interficiendis condidit, pro coacto seu metu facto habendum sit, haud ambigimus: quemadmodum etiam sentit cum Corn. Farinac. *d. quest. 161. num. 21.* Manz. *d. quest. 1. num. 50. in fin.* & cum metus ex tali vel simili gravi periculo, marito, uxori, fratri, sorori, aut aliis consanguineis, imò & affini juxta Menoch. *d. conf. 1. num. 279. & in arbitr. jud. quest. cas. 135. num. 8.* imminente, incussus, justus non minus sit ac pius, ita judicante post Thom. Fagundez. *in tract. de just. & jur. Brunnem. d. n. 1. in fin.* add. Mascard. *de prob. concl. 1056. num. 25.* proindè testamentum ad talismodi metum confectum nostro quoque accensendum esse persuasum habemus. Hujus generis autem inter alios etiam est metus Stupri, qui bonis Viris major esse debet, quàm mortis *d. l. 8. §. 2. ff. d. t.* quod si igitur maritus ad stuprum violentum ab uxore avertendum hæredem quempiam instituerit, tunc & illa institutio pro coacta omnindè erit reputanda: Honestus enim maritus, ut stuprum violentum ab uxore avertat, quid non faciet aut promittet? quærit: Brunnem. *ad d. l. 8. num. 3.* Idem de Institutione, quam in stupro, voluntario licet, deprehensus fecit, ne à deprehendente prodatur, asserendum fesse, existimamus: *arg. l. 7. §. 1. ff. d. t.* nam & in hoc est aliqua moralis necessitas faciendi illud, quod liberæ suæ voluntati relictus, facturus non fuisset.

XXII.

Non præsu-
sumitur

Cæterùm cum in dubio Testator metu compulsus testamen- tum fecisse haud præsumatur: Mantic. *d. t. 7. num. 2.* Menoch. *de præf. lib. 4. præf. 11. num. 2.* Manz. *d. quest. 1. num. 61.* Castill. *d. tr. lib. 3. c. 1. num. 65. & lib. 4. c. 22. num. 111.* metum enim incutere, est delinquere: Menoch. *lib. 3. præf. 126. num. 2.* ut aded, quemadmodum nullum in dubio delictum *l. 51. ibique Dd. ff. pro soc. Barbos. Locupl. voc. delictum. ax. 16.* ita nec metus præsumi soleat. *l. interpositas 13. C. de transact. l. 9. C. de his que vi met. l. fin. pr. ff. eod.* Brunnem. *ibid. num. 1.* Menoch. *d. l. Mascard. d. concl. 1056. num. 2.* & præterea tantus sit testa-
mento-

mentorū favor, ut pro eorundem validitate in dubio semper
 stet præsumptio *l. 10. pr. & ibi Dd. ff. de inoff. testam.* Castill.
d. c. 1. num. 67. & d. c. 22. num. 113. proindè metus ab alle-
 gante non genericè saltem sed specificè probari debet. Mascard.
d. concl. 1056. num. 1. & seqq. Carol. Tapia *dec. 16. n.*
25. qui tamen cum mentis sit trepidatio, ita istum describente
 Jcto. Ulpiano in *l. 1. ff. quod met. caus.* & sic dicatur quasi men-
 tem, liberam sc. tenens, retinens ac impediens: Mascard. *concl.*
1057. num. 6. Sebast. Med. *de cas. fort. d. quæst. 7. num. 3.* sit-
 que aded res posita in animo: Sichard. *ad d. tit. si quis aliq. test.*
prohib. num. 4. in fin. Ægid. Bellemera, *ad Decretal. c. cum di-*
lectus 6. num. 16. de his quæ vi met. nec in sensus externos, nisi
 per signa incurrat. Dn. Rhetius in *dissert. de metu: c. 2. num. 2.*
 & plerumque clàm ac remotis arbitris inferri soleat: Gail. *2. obs.*
93. num. 19. Zanger. *de Except. part. 3. cap. 13. num. 83.* Me-
 noch. *d. præf. 126. num. 10.* Boër. *d. dec. 101. num. 6.* ac dehinc
 difficilis existat probationis: Anthon. Faber, *d. err. 3. num. 14.*
 ibi: *maximè, cum si qua vis aut metus inferatur ad testandum,*
in occulto id fieri soleat, & tam cautè, ut ejus probatio non nisi
difficilima esse possit. Boër. *d. l. num. 3. & 4.* Gail. *d. l. num. 17.*
 Rhetius *d. l.* Propterea ad istum probandum, velut in aliis si-
 milibus difficilem probationem habentibus materiis, sufficiunt
 præsumptiones ac conjecturæ: Zanger. *d. l. Gail. d. l. num. 18.*
 Carpzov. *d. const. 5. def. 11. per tot.* Boër. *d. dec. 101. num. 8.*
 Oliv. Razza. *d. dec. 771. num. 1. & 2.* Mynsing. *cent. 1. Resp.*
ult. num. 36. Moller. *lib. 3. Semestr. c. 32. num. 1. arg. l. 5. §.*
6. ff. de re milit. l. 6. ff. de his qui sunt sui vel alien. jur. Qualium
 præsumptionum benè multas adducunt Menoch. *d. præf. 126. &*
d. præf. 11. Berlich. *d. concl. 7. num. 13. & seqq.* Boër. *d. decis.*
100. & seq. Seb. Med. *d. quæst. 7. num. 7.* Mascard. *d. concl.*
1056. & seq. quas tamen suo loco relinquimus, pro verà opinio-
 ne agnoscantes illam, quæ judici perperis probè singulis cujus-
 que facti circumstantiis arbitrandum committitur, quæ & quales
 hujusmodi debeant esse conjecturæ ac præsumptiones cum Mascard.

Sed
 ab allegante
 probandus.

ad quod
 sufficiunt
 præsumptio-
 nes
 ac
 conjecturæ

quæ
 Iudicis arbi-
 trario
 relinquun-
 tur.

*d. concl. 1057. num. 10. & 12. Seb. Medic. d. n. 7. in fin. Carp-
zov. d. const. 5. def. 12. n. 2. per l. 1. §. 2. ff. de jur. delib.*

X X I I I.

An assertio
testatoris
ad hoc suffi-
ciat?

An verò assertio testatoris, quâ coram duobus vel tribus tes-
tibus dixit, se metu ac importunis sollicitationibus compulsus,
fecisse testamentum, & malle se id mutare, si bonâ heredis insti-
tuti pace hoc facere posset: ad probationem coactæ voluntatis
sufficiat? Multùm controversa inter Dd. est quæstio; ad quam va-
rii variè respondent:

Simpliciter eandem, rejectâ quoque distinctione, an quis ex-
primat nomen ejus, à quo se coactum dicit, nec ne: affirmat.
Carpzov. *d. def. 12. num. 3. & 4.* quamvis eundem ex rationi-
bus, quas videre est apud Richterum *part. 1. conf. 16. num. 37.*
negativæ in effectu adstipulatum fuisse sententiæ, erroremque
Typographi eò loci irrepsisse nonnulli arguant. add. Olivar. Raz-
zal. *dec. 1302. num. 3.* ibi: *Sicut, quando agitur, de probando*
errore testatoris, ejus assertioni statur: ita & in probanda volun-
tate, cum ex solo ejus animo pendeat. Limitando istam resol-
vit Mantica: *d. l. num. 5.* ut nimirum tunc demum faciat pro-
bationem, quando testator non simpliciter dixit, se testamentum
metu fecisse, sed specialiter expressit, à quo fuerit compulsus: ad-
ditâ hâc ratione, quod testator non possit ex nuda & simplici vo-
luntate mutare testamentum antea jure perfectum: per l. *sancimus:*
27. C. de Testam. §. ex eo solo: 7. Instit. quib. mod. testam. in-
firm. quem sequitur Farinac. d. l. num. 55. Peregrin. d. l. num. 25.
jung. Sichard. ad d. tit. num. 5. Colleg. Jurid. Argent. d. tit.
0. 6. Negativam indistinctè, sive testator nomen metum inferentis
expresserit, sive non: defendit Moller. *d. c. 32. num. 1. in fin.* A-
liter rem expedire conatur Ægidius Bellemera, qui assertione Te-
statoris & causæ expressione non contentus, facti desuper quali-
tatem, ex qua resultet, iusta causa timendi probandam esse con-
tendit, *ad d. cap. cum dilectus. n. 16.* A quibus omnibus eatenus
recedit Berlichius, quatenus nimirum iste talem testatoris assertio-
nem,

nem, cum nominatione etiam metum inferentis conjunctam, inter *presumptiones* metus saltem refert: in *d. concl. 7. n. 14* quo cum facit Menoch. *d. pres. 11. num. 7.* ubi præter assertionem testatoris & nominationem metum inferentis, insuper quoque requirit, ut testator exprimat, qualis metus ille fuerit:

Hisce ita prælibatis, paucis nostram subjiciemus sententiam, quæ hæc esto: Quod sc. talismodi à Testatore non simpliciter equidem, sed cum expressione iustæ metus illati causæ facta assertio, sufficiens sit metus probatio. Cum enim, secundum antea proposita, metus sit affectus quidam in animo consistens, & in occulto plerumque ac remotis arbitris incuti soleat, indeque directè, nisi per illum, qui metum passus dicitur, probari non possit, pro ut ipse, quadantenus à nobis dissentiens tradit Bellemeri *d. num. 16.* & quilibet regulariter vir bonus esse, ac veritatem dicere præsumatur *arg. d. l. 51. ff. pro socio*: eo magis hoc in casu, quod valdè ridiculum esset, ad testamentum infirmandum falso prætexere metum, cum testatori metu ad testandum non compulsio integrum omninò sit, absque omni periculo testamentum antea factum alio quocunque legitimo modo, quorum plures jura nostra suppeditant, vel sola etiam cancellatione aut laceratione, mutare ac destruere: Quapropter vix melior metus probandi ratio iniri posse videtur, quam quæ sit per hanc testatoris assertionem cum expressione iustæ metus causæ conjunctam: Insuper habito, an eum, à quo metus fuerat illatus, nominaverit, nec ne: cum is ignorari possit, ut propterea ad illius designationem metum passus aliàs etiam de jure non adstringatur: juxta text. expressum: in *l. 14. §. 3. ff. quod met. caus.* Et quamvis nemo in propria causa testis sit idoneus: *l. 10. ff. l. 10. C. de testib.* nec in alienâ etiam causa testis unicus ac singularis ad probandum regulariter sufficiat: *l. 9. §. 1. C. d. t. quibus argumentis motus Bellemeri* præter assertionem testatoris & expressionem causæ metus, facti etiam qualitatis probationem aliunde quam ex testatoris assertionem desiderat: *d. num. 16.* cum tamen testator hic non tam sibi, & in proprium suum, quam hæredis ab intestato venientis aut al-

terius in posteriori forsan testamento instituendi commodum, testimonium perhibeat, nec à testimonii dictione in ultimis voluntatibus arceantur illi, qui per consequentiam saltem lucrum aliquod exinde sentiunt: *arg. §. 11. Instit. de testam. ordin. l. 20. pr. ff. qui testam. fac. poss. l. 22. C. de testam. add. Socin. de reg. & fallent: jur. reg. §. 15. vers. fallit tertio*: Barbos. Locuplet. *voc. testis. axiom. 12. in fin.* undè talis testatoris assertio non tam sit testimonium, quàm potius declaratio quædam qualitatibus, expostæ prius in testamento voluntatis, quam vitio compulsionis affectum esse, hoc ipso significat: add. Farinac. *d. l. ibi: eum per hujusmodi declarationem & assertionem*: Hujusmodi autem declarationi testatoris vel voce sua vel literis, ut de ea constet, factæ, sine ulteriori probatione standum esse, satis elucescat ex *l. 21. §. 1. ff. qui testam. fac. poss.* atque ipse etiam Imperator Alexander declarationi testatricis, quæ heredem voluntatem suam non mereri, in epistola significavit, ad probationem indigni, & ut hæreditas fisco addicatur, (quidni ergò ad probationem quoque metus, & ut hæredibus ab intestato, quorum longè major quàm fisci est favor: *l. 10. ff. de jur. fisci: Pantschmann. quest. 22. num. 39. & seq. hæreditas deferatur*) acquiescat: in *l. 4. C. de his quib. ut indign. nec contrarium evincant textus à dissentientibus adducti ex l. 27. C. de testam. §. ex eo solo: 7. Instit. quib. mod. testam. infirm. l. 3. §. 1. ff. de Scto. Syllan.* siquidem duo priores non de probatione metus, sed immediatè ac directè, per nudam contrariæ voluntatis declarationem inducendà testamenti infirmatione, adedque in terminis dissimilibus loquantur: Posterior verò itidem de casu à nostrâ quæstione. multum diverso sit conceptus: Proindè sententiam hanc nostram, nisi melius edocti, deferere hætenus non possumus; quam etiam procedere existimamus, licet ejusmodi assertio non statim post conditum testamentum, sed ex intervallo quodam fuerit facta, cum Franc. Mantie. *d. tit. 7. n. 5.* nec minorem efficaciam, testantis protestationi testamento præambulæ tribuendam esse arbitramur; undè, si, verbi gratià, uxore coram Notario & Testibus, aliisque personis honestis, antequam testa-

quid de protestatione testatoris, testamentum præcedente statuendum:

testa-

testamentum conderet, se non sponte sua, sed verberibus à marito compulsam, in ejus favorem testaturam, protestetur; tunc similiter testamentum subsecutum metu factum fuisse, hoc ipso sufficienter erit probatum: per ea, quæ tradunt Manz. *d. quest. 1. num. 65. § seq.* Berlich. *d. concl. 7. num. 16.* Peck. *d. tract. lib. 1. cap. 10. num. 1. § 2.* Dissent. Matth. Cuno *de pact. lib. 1. c. 6. num. 142.*

X X I V.

Nunc equidem temporis & instituti habitâ ratione, à probatione metus ad alia pedem jam jam promoveremus, nisi aliquantisper adhuc sistere juberet, celebris illa, & in praxi haud infrequens quæstio: *An bares ab intestato successurus, contra heredem institutum, à quo testatorem metu & importunis sollicitationibus ad testamenti factionem compulsus dicit, civiliter ad hereditatem consequendam agens, aliis forsan probationibus destitutus, id conscientie Rei committere, eidemq; juramentum judiciale deferre possit?* In Negativam cum Mollero *lib. 3. Semestr. cap. 42. transit: Berlich. part. 1. concl. 29. num. 52.* Carpzov. *d. const. 3. def. 14.* quem sequitur Manz. *d. quest. 1. num. 64.* Tùm, quod is, qui ad testandum aliquem cogit non civiliter saltem, sed & criminaliter puniri queat: quo in casu secundum receptissimam sententiam juramenti delatio cessare soleat: Tùm, quod alioqui futurum esset, ut voluntates ultimæ defunctorum sæpè irritæ fierent, multis nimirum existentibus, qui hæreditate carere, quàm jurare malint: Tùm etiam, quod ejusmodi coactio proprium Rei factum concernat, ac propterea juramentum delatum referri non possit.

Verùm enim verò, cum juramenti judicialis delatio in quibuscunque causis & actionibus civilibus, realibus & personalibus, rei persecutoriis ac pœnalibus, petitoriis & possessoriis locum habeat. *l. 3. §. 1. l. 9. §. 1. l. 11. §. 1. l. 34. pr. ff. de jurejur.* Carpzov. *de Process. tit. 11. art. 1. num. 18.* Beat. Dn. Lauterb. *in tract. Synopt. de jurament. §. 5. num. 82.* adeò, ut nec istiusmodi causæ, ex quibus criminaliter æque ac civiliter agi potest (qua-

An heredi
instituto ju-
ramentum
judiciale de-
ferri queat?

lem & hanc nostram esse, innuit l. 1. C. si quis aliqui. test. prohib.) exceptæ reperiantur: arg. l. 6. §. 4. ff. de his qui not. infam. l. 13. §. 2. l. 28. §. 5. ff. de jurejur. l. 3. §. 2. l. 11. §. 1. & 2. ff. de act. rer. amot. l. 5. §. 8. & l. 11. §. 1. ff. de injur. qui textus satis evidenter demonstrant, in causa etiam furti, rapinæ & injuriarum (quarum nomine criminaliter quoque Reum conveniri posse, patet ex l. fin. ff. de priv. del. l. fin. ff. de furt. §. 10. Instit. de injur.) huic juramento, ejusque delationi locum dari: Imò nec in causa merè criminali, cujus poena tamen est pecuniaria, illud excludatur, secundum tradita Clari in Pr. Crim. quest. 63. n. 3. ubi de communi testatur Brunnem. de Process. cap. 23. n. 5. quem sequitur B. Lauterb. d. num. 82. in fine. neque attendenda sit superstitio eorum, qui malunt damnum pati, quam juramentum præstare, sed major habenda ratio utilitatis publicæ, quæ suadet, ut Lites per juramentum citò expediantur: Brunnem. d. l. num. 4. maximeque laborandum sit, ut tales alienarum hæreditatum vultures, & iniqui ultimarum voluntatum tortores extortoresque detegantur, ac subinde bolus, quem illi alterius faucibus injustè subtrahere laborant, ipsismet eripiat, suam seorsus jacturam, dum aliis nocendum existimarunt: juxta effatum Imperatoris in l. pen. C. de legat. Ut taceamus, quod subsistente isthac Molleri & Carpovii ratione vix ullibi ad juramenti judicialis delationem pateret aditus, cum in aliis quoque causis (ubi tamen & ipsi juramento huic latas undique pandunt fenestras) juraturi, nimio divini Numinis metu, ad superstitionem usque (prout loquitur JCtus. in l. 8. pr. ff. de cond. Inst.) religiosi, perdere quod petunt, mallem possint quam jurare: sed verò hoc pacto rarissimus saluberrimo huic probandi medio relinqueretur usus: Et præterea infirmo planè steter talo, deducta à negatione relationis juramenti ad negationem delationis consequentia, per text. in d. l. 11. §. fin. ff. de act. rer. amot. Brunnem. d. l. B. Lauterb. d. §. 5. num. 80. ipsaque juramenti delatio, in factis præsertim difficilis probationis, favorabilis, ac propterea benignâ interpretatione adjuvanda potius, quam restringenda sit: Brunnem. d. l. num. 7. Quo circa de

veri-

veritate Dn. Molleri & aſſeclarum ſententiæ, ſi dubitaverimus, nemo nobis, quod credimus, vitio vertet: ſuffultis etiam authoritate Laud. magni J Cti Brunnem. ita ſtatuentis *in comment. ff. ad d. l. ult. num. 13. ſi quis aliq. teſt. prob.* Quin verò judex heredi inſtituto ſuſpicionibus ac præſumptionibus de coactione & importunis ſollicitationibus gravato, juramentum purgatorium injungere queat, extra dubitationis aleam ponimus, cum Carpz. d. *Conſt. 5. def. 15.* quamvis in eo, quod ibid. n. 5. ſemiplenam prærequirat probationem, ſibi contrarius eſſe videatur, dum nimirum *part. 1. conſtit. 23. def. 3. n. 7.* in caſu exiſtentis demùm ad minimum ſemiplenæ probationis juramento ſuppletorio locum facit; purgatorium è contrario, niſi iis in caſibus, quibus ad juramentum neceſſarium ſeu ſuppletorium deveniri nequeat, imponi poſſe negans: *præc. conſt. 22. def. 14. num. 3.* eidemque apparentibus ſaltem quibusdam, ut maxime ſemiplenam probationem non facientibus præſumptionibus locum tribuens. *d. def. 3. n. 7.*

An purgatorium?

X X V.

Circa Subjectum, ad quod jam pergimus, conſtituentes illud perſonam modo jam explicato ad teſtamentum condendum compulſam: nihil ſingulare occurrit: Quicunque enim à teſtamenti ſactione activâ aliàs neque ex naturæ quodam impedimento, neque Legis prohibitionem arcentur, illos noſtri quoque Teſtamenti habile ſubjectum reputamus, quandoquidem omnes iſti homines ſint, humanis dehinc affectibus obnoxii, & naturâ ita comparati, ut ad agendum faciendumve quid inviti compelli queant: A quibus Minores, ſexminas, cæcos, mutos, ſurdos, eò minus excluſos volumus, quod & iſtos ad teſtamenti ſactionem, quamvis poſteriores ſub certâ legis determinatione, admiſſos, & vim, minorem licet, majorem tamen in his, ac in aliis conſtantioris animi hominibus metum operari poſſe ſciamus. Exules verò hinc eſſe jubemus omnes illos, qui teſtamenti ſactione activâ aliàs deſtituuntur: Undè ſi pupillus, vi metuque à Tutore compulſus, teſta-

Subjectum.

teſta-

testamentum fecerit, illud sanè ex defectu potestatis magis, quàm liberæ voluntatis invalidum pronuntiabitur: vid. Manz. d. *quæst.* 3. num. 23.

X X V I.

Objectum.

Cumque etiam quoad Objectum Testamentum hoc cum aliis testamentorum speciebus conveniat, proindè, ne crambe sæpius apposita stomachum moveat, intantum illud relinquimus:

X X V I I.

**Forma &
differentia
specifica.**

Forma & differentia specifica ejusdem consistit, in directâ vi metuque extorta heredis institutione: Requiritur ergò ad formam hujus, sicuti cujuslibet alterius testamenti 1. Hæredis institutio: quæ basis & fundamentum est omnium testamentorum: §. 34. *Instit. de Legat.* das *wesentliche Stuck* eines jeden Testaments *Würtemb. Land. X. part. 3. tit. 11. in pr.* eaque deficiente nullum de jure subsistere potest testamentum. l. 3. *ferè in fin. ff. de his quæ in test. del. l. 1. §. fin.* ibi: *sine heredis institutione nihil in testamento scriptum valet: ff. de vulg. & pupill. substit.* quo ipso differt non saltem ab actibus inter vivos vi metuque initis, sed & reliquis ejusmodi ultimis voluntatibus heredis institutione carentibus. 2. Requiritur, ut ista heredis institutio sit directâ: Hinc excluduntur à testamento hoc Codicilli vi metuque confecti, quibus hereditatem directò dari non posse, notissimi juris est: §. 2. *Instit. de Codicill. l. 7. C. §. l. fin. ff. eod.* 3. ut vi metuque fuerit extorta: Ex quo patet, positivum quid & realiter existens hic requiri, tale nimirum testamentum, quod per vim compulsivam in esse jam est productum: Unde prono quasi fuit alveo, multum illud differre à testamento: ut Dd. dicitur: *Prohibito*: quippe, quod, vel ipso indigitante e-
tymo, realem existentiam negat, in fieri sc. adhuc consistens, & quo minus in esse suum absolutum deducatur, à tertio impeditum: Neque etiam ad hoc necessaria est vis aliqua compulsiva, seu illatio metus, sed sufficit, qualitercunque quis testamentum vel con-
dere

dere vel antea factum mutare impediatur, per nudam quoque hæredis ab intestato venientis, aut in testamento prius instituti, prohibitionem, ne Testamentarius (i. e. Notarius, juxta Gloss. ad l. 1. ff. si quis aliq. test. prob. lit. i.) aut testes ad testari volentem accedant d. l. 1. pr. Menoch. de arbitr. jud. quest. d. c. 395. n. 36. Perez. in Cod. ad d. tit. n. 1. etiam sine vi eidem illata: Farin. d. quest. 161. n. 79. unde testamentum factum ab eo, qui fuerat in castro, ad quod non erat accessus, impediante castri Domino hærede instituto, nullius ponderis esse, respondit Bald. vol. 3. conf. 285. allegatus à Menoch. d. l. & in Colleg. Jur. Arg. ad d. tit. 9. 2. Pariter exindè liquet, quid sit differentie inter hoc & testamentum dolo elicitum: Nam nec in eo requiritur violentia quædam compulsiva, sed sufficiunt ad id falsæ ac fraudulentæ machinationes, suggestiones & persuasiones, quibus ad testamentum quis inducitur: quod si ergò heres institutus falsò testatori persuaserit, heredem proximiorum ab intestato mortuum esse, aut gravi injuriâ testatorem affecisse, aut hereditatem suam non appetere, ipsæque hoc modo inductus, condiderit testamentum: non metu illud, sed dolo erit elicitum. Testamentum etiam inofficiosum, inter alia hâc ratione à nostro distare in aprico est; utpote, quod firmitate sua quoad *Libertatem institutionis* constans, iniquitatis saltem laborat vitio, propter quod per querelam inofficiosi illud postmodum impugnatur atque rescinditur: tt. tt. Instit. ff. & C. de inoff. testam. Idem judicium esto de testamento destituito, rupto ac irrito facto, quæ singula ipso jure ab initio subsistentia, non ob extortam *hæredis institutionem*, sed aliarum causarum supervenientiam ex postfacto invalidantur: prout videre est ex integris tit. Instit. quib. mod. testam. infirm. & Pand. de injust. rupt. & irrit. test. quid intercedat inter nostrum & testamentum ad preces, blanditias & interrogationes alterius conditum, superius tradita manifestum reddunt: Hic ergò de causa testamenti hujus formali acquiescimus.

X X V I I I.

Finis.

Finis illius quis sit, digito quasi monstrat supra ex d. l. 1. ff. quod met. caus. proposita descriptio metus, quâ videlicet iste præsentis vel futuri periculi causa mentis trepidatio dicitur: vid. etiam Card. Tusch. in Præf. concl. voc. metus. concl. 213. n. 1. ubi metum cum Angelo describit, quod sit passio animi, metulosi corporis, instantis vel futuri periculi, mentem comprimens ad trepidandum metu: ut adeò causa finalis testamenti hujus haud malè constituitur periculi & majoris mali, quod testator incasum non conditi testamenti subeundum timet, evitatio.

X X I X.

Effectus

Ordinis ratio jam nos deducit ad Effectus: quorum plures, cum dependeant à resolutione difficilis illius, utilis tamen & quotidianæ, ut eam vocat Berlich. d. concl. 7. num. 41. quæstionis: *Utrum sc. testamentum metu factum, validum, an verò ipso jure nullum sit?* quapropter eandem in antecessum enodabimus. Variè autem à variis ista hinc inde hætenus fuit agitata, quibusdam, & communiter quidem, pro validitate testamenti hujus, aliis contra respondentibus: nonnullis distinguendo nodum solvere conantibus: Qui pro validitate pugnant, haud proletariis nituntur rationibus: quarum præcipuæ hæ sunt: quod 1. coacta etiam voluntas, non quidem ratione initii (quia sic ab alterius impulsu & coactione proficiscatur) sed ratione finis, propter quem, & temporis, quo aliquid fit: sit voluntas. l. 21. §. ult. ff. quod met. caus. ut hinc testamentum tale, intuitu finis & temporis, quo conditum est, voluntarium potius quàm coactum dici mereatur; imò voluntas, inspecto illo tempore, quo adhibitis juris solennitatibus, adeòque ipsâ quodammodo lege præsentē, cujus vicem solennitates hæ obtinuerint: declarata fuit, ne coacta quidem dici queat: (2.) quod reliqua etiam negocia, metu inita regulariter, sint ipso jure valida & Prætoris demum auxilio soleant infirmari. tot. tit. ff. & C. quod met. caus. ab hujus regulæ autem complexu, testa-

Examinatur
quæstioAn testamē-
tum coactū
sit ipso jure
nullum nec
ne?Rationes
pro validita-
te pugnan-
tium:

testamentum, ceu nullibi exceptum, subducere, fas non sit: (3.)
 provocant isti ad l. 1. § 2. ff. § C. si quis aliq. test. prob. ex quibus textibus ita inferunt: quia Jcti & Imperatores ibidem heredibus institutis actiones hæreditarias denegandas, iisdemque tanquam indignis hæreditatem auferendam & fisco applicandam esse pronunciant, & rescribunt, quocirca testamentum validum omnino est præsupponendum: cum ex testamento nullo & invalido hæres institutus nec hæreditatem nec actiones ad illam consequendam possit habere, adedque eidem tanquam indigno nec hæreditas, quam nunquam habuit, auferri, neque etiam actiones hæreditariæ, quæ de jure ipsi non competierant, denegari, ritè dici queant, cum privatio præsupponat habitum: (4.) validitatem testamenti hujus exinde adstruunt, quod legata & fideicommissa ex illo deberi videantur: arg. l. 2. § ult. ff. d. t. ex testamento autem nullo ista regulariter non veniant præstanda l. 17. ff. de inj. rupt. irrit. l. 9. ff. de test. tut. Et in hanc sententiam conspirant cum Glos. & Bartol. Duaren. ad tit. qui test. fac. poss. quest. quid sit testamentum: vers. § quidam existimant: Farinac. d. quest. 161. num. 16. Fachin. lib. 10. contr. 15. Peregrin. d. tit. 6. num. 2. § seqq. Menoch. de arbitr. jud. quest. d. cas. 395. num. 7. Dauth. de testam. num. 19. Harppr. ad pr. Institut. num. 44. de testament. ord. Ludwell. de ult. vol. cap. 1. reg. 1. vers. contrarium: aliique plures, qui passim de communi testantur. Dissentientes verò, qui nimirum Testamentum hoc ipso jure nullum esse contendunt, non levioribus rationum, suffulti sunt momentis, quorum potiora hic quoque subnectere libuit: Primò autem, inquirunt, ad testamenti validitatem requiri voluntatem testatoris plenam, spontaneam, absolutam, enixam, deliberatam: Manz. d. quest. 3. num. 2. 12. § 32. Pantschmann. lib. 2. quest. 22. n. 49. ubi neminem recto & vero judicio præditum hoc negaturum dicit: per l. 1. C. de SS. Eccles. veram. § propriè ita dictam, qualem tamen coactam non esse, ipsi ex dissentientibus fatentur Ludwell. & Harppr. LL. alleg. voluntatem liberi arbitrii § nullius compulsionis: Salic. ad l. 1. n. 2. C. si

Rationes
 contra vali-
 ditatem di-
 sputantium.

quis aliq. test. prob. plenissime: Pântschm. d. l. num. 63. Sichard. ad d. t. n. 9. vers. nos videmus: & tante libertatis, quante unquam in alio negotio: Anton. Faber, d. err. 3. num. 12. adeò, ut in materiâ testamenti illæ, qui coactus voluit, non voluisse dicatur: Barry de success. d. cap. 9. num. 10. & voluntas hujusmodi pro noluntate habeatur: Vasq. d. §. 17. requis. 22. n. §. talique libertate deficiente, ipsa quoque substantia testamenti deficiat: & perindè sit, ac si testamentum facere testator cœpisset, perficere tamen non potuisset: Pântschm. di. loc. num. 51. & seq. qualia testamenta nullius momenti esse, pateat ex l. 25. ff. qui test. fac. poss. Secundo argumentantur à comparatis, matrimonio nimirum ad testamentum, ut eodem modo, quo matrimonium metu initum, C. 14. 15. & 29. X. de sponsal. ita etiam testamentum metu confectum sit ipso jure nullum: cum non minor in hoc, quam in illo requiratur libertas: per d. l. 1. C. de SS. Eccles. quibusdam majorem adhuc in testamentis, quàm matrimonio exigentibus libertatem: vid. Pântschmann. d. l. num. 63. & præc. quest. 21. num. 161. Tertiò ex l. 20. §. fin. ff. qui testam. fac. poss. à minori ad majus ita concludunt: Si vis illata testibus testamentum reddit invalidum, multò magis est, ut illud invalidum reddatur per vim ipsi testatori adhibitam, ceu, in quo major ac in testibus desideretur licentia & libertas. Quarta Eorundem, quâ utuntur, ratio hæc est, quòd juxta descriptionem J. Cti Modestini in l. 1. ff. d. t. testamentum sit juxta nostræ voluntatis sententia. Coactus verò testamentum non nostræ sed alienæ magis (cogentis nempe) voluntatis sententiam esse, & sic ab alieno dependere arbitrio, contra l. 32. pr. ff. de hered. instit. nec justam talem, aut legitimam, sed injustam, illegitimam, contra legum videlicet prohibitionem extortam, voluntatem, dici posse. Pântschmann. d. l. n. 33. Quintam ex ipsius æquitatis visceribus depromunt, quam non pati inquirunt, ut alieno quis prægravetur odio: l. 33. §. 1. C. de inoff. test. aut quisquam ex alterius delicto damnum sentiat: l. 26. §. fin. ff. de noxal. act. quod tamen eo in casu, ubi testamentum

metu

metu factum validum pronunciaretur, esset eventurum, dum hæreditas, fisco applicanda, heredi Scripto, velut indigno auferretur: hoc ipso autem proximi ab intestato, propter quos, ut hæredes ipsos habere posset, nolebat testamentum facere testator: immerentes magno afficerentur damno, amissuri sc. hereditatem ob improbum factum illius, qui testatorem ad testandum coegit: quæ ratio, iudice Vasquio *d. num. 5.* æqua adeò & pia est, ut vel sola ad hujus sententiæ tuitionem sufficiat. Atque hisce potissimum rationibus moti, testamentum coactum ipso jure nullum esse, defendunt, post Imol. & Jason. Sichard. *in C. ad d. tit. si quis aliq. test. prob. num. 10.* Olivar. Razzal. *d. dec. 336. num. 1.* Vasq. *d. num. 5.* Carpzov. *d. const. 5. def. 16. num. 3.* ubi *num. 6.* sententiam hanc de jure Saxonico approbatam esse refert: Manz. *d. quæst. 1. n. 11.* & multis seqq. ubi etiam ad contraria respondet Bachov. ad Wesemb. *d. tit. si quis aliq. test. prob. Brunnem. ad l. 1. § 2. num. 4. C. l. ult. num. 11. ff. eod. ubi facultatem Juridicam Francosurt, ita pronunciaffe inquit: B. Lauterb. in Disput. de Voluntate b. 7. num. 3. in fin. Dn. Struv. in jurispr. Rom. Germ. for. lib. 2. tit. 20. § 1. num. 5. Dn. Rhetius, in d. dissert. de metu cap. 5. num. 3. Dn. Stryck. in Disput. de jure persuasionis d. c. 4. num. 26. Du. Schwendendörfer ad Eckoldum d. tit. ff. si quis aliq. test. prob. add. Grevæ: lib. 2. concl. 93. n. 1. ubi omnem actum, in quo non tam simplex voluntas, sed ita qualificata, ut sit omninò libera & spontanea, requiritur, si fiat per voluntatem coactam, invalidum esse dicit: idemque tradit Seraphin. de Seraphin. in tract. de privileg. jurament. privil. 110. num. 9. Hæc opinionum dissidia componere laborat Anton. Faber, *d. Err. 3. num. 13.* & 14. distinguendo, an vis metusque intervenerit in ipso actu testandi, an verò ante: ut priori equidem casu testamentum sit ipso jure nullum, secus posteriori.*

Sententia
distinguen-
tis Fabri.

Nos singulis his æquâ judicii lance perpenfis, mediæ Jaso-
nis & affectuum sententiæ plus ponderis inesse arbitramur, quàm
etiam hac vice facimus nostram, ad contraria, si theses nostræ non
suffecerint, in ipso conspectu, datâ forsan occasione, pluribus re-
sponsuri

Media ap-
probatur.

X X X.

Ampliatio.

1.

2.

Et hanc sententiam procedere existimamus indistinctè, sive ab ipso herede instituto, sive quolibet alio compulsus testator fecerit testamentum: *l. 1. C. si quis aliq. test. prob.* etiamsi heres ad alterius compulsionem institutus, metus illati ignarus, adedque delicti particeps haud fuisset: quia non minus in hoc, quàm illo casu deficit libera testatoris voluntas, & utrobique institutus est is, quem testator heredem habere noluerat: nec jura patiuntur, ut metus alienus (i. e. per alium illatus) in alterius præmium ac utilitatem convertatur: *l. 14. §. 5. in fin. ff. quod met. caus.* neque etiam heres talis ob delictum alterius ritè dicitur puniri, cum hujusmodi ademptio, seu potius non acquisitio hereditatis, pœna propriè ita dicta haud sit, quia nihil iste amittit, quod suum est, quamvis non capiat lucrum, prout infert Srichard. *d. num. 1.* & cum ipso Manz. *d. quest. 1. num. 22.* ut aded metus hic à tertio illatus instituto non tam noceat, quàm non profit, quod inter nocere & prodesse medium dicit Anton. Faber: *d. decad. 38. err. 6. num. 9.* add. Brunnem. ad *l. 3. ff. de dam. infect.* & hinc non obstant istæ à quibusdam opponi solitæ, juris regulæ, quod dolus unius nocere alteri, aut alteri per alterum iniqua conditio inferri non debeat, ad quas plura videsis apud laudatum modò Anton. Faber, *d. l. num. 7. & seqq.* Wissembach. ad *ff. disput. 59. §. 13.* nec quicquam contra faciat *l. 5. C. de his quæ met. caus.* quoniam ista de Edicto quod metus causa gestum est, ad ultimas voluntates, secundum tradita Gøddæi ad *d. l. 19. num. 16. ff. de verb. signif.* haud spectante, agit: præterquam, quòd etiam scientia ibidem non dispositivè, & de præcisâ necessitate requiratur, sed lex ista, quemadmodum pleræque leges Codicis, ad certum casum rescripta, scientiam emptoris in propositâ facti contingentia adfuisse supponat, non tamen eo effectu, ac si emptore ignorante vis Edicti hujus cessaret, cui cæteroquin sine discrimine, à quo vis metusve fuerit illatus, an sciente illo, qui convenitur, an ignorante: locum facit JCtus Ulpianus in *l. 9. §. 1. l. 14.*

§. 3. ff. quod met. caus. l. 15. §. ult. ff. de dol. mal. add. Wissembach. d. 8. 13.

XXXI.

Nullam quoque hîc constituimus differentiam cum Ant. Fa-
bro loco prius alleg. inter vim metumque in ipso actu testandi ad-
hibitum, & illum, qui testamentum antecessit: utroque in casu
testamentum metu conditum pro nullo agnoscentes. Licet enim
metus, qui testamenti factionem præcessit, præsens (qualem su-
pra desideravimus) haud esse videatur, habito respectu ad actum
illationis, præsens tamen rectè dicitur, inspecta illius duratione:
quippe, qui semel illatus, tamdiu durare censetur, quamdiu cau-
sa & persona inferentis conservantur: Card. Tusch. *diſt. voc. Me-
tus concl. 220. num. 1. § 7.* Farinac. *d. quæst. 161. num. 36.*
Manz. *d. quæst. 1. num. 37.* cum sæpius per lapsum temporis
non tam mitigari, quàm potius exacerbâri soleat, iniqui talis com-
pulsoris animus; ut propterea causa metus manente, idem etiam
debeat manere effectus. Petr. Peck. *d. lib. 1. cap. 10. num. 6. in
fine.* Unde in casu, quo maritus Uxori, ob id, quod testamen-
tum facere voluerat, verberibus prius metum intulit, postmodum
verò bonis verbis usus, eandem ad testandum induxit: testamen-
tum ab ista hoc modo confectum, æquè ac si in ipso actu testan-
di metus intervenisset, invalidum dicunt: Sichard. *d. l. num. 14.*
ubi hoc extendit ad casum, quo verbera testamentum per medi-
um annum præcesserunt: Peck. *d. lib. 1. c. 9. n. 2. § 3.* Farinac.
d. l. num. 93. Manz. *d. l.* Nec saltem hæc ita in testamentis so-
lennibus, sed & privilegiatis, quæ jure singulari aliàs sustinen-
tur, obtinere autumamus, cum Vasquio *Loc. alleg. num. 7. §
seqq.* in tantum, ut nec clausula Codicillaris tali testamento adje-
cta illud ab hoc vitio sanare queat: Vasq. *d. l. num. 10. vers. de-
cimo septimo:* Excidit enim suis viribus clausula hæc, si testamen-
tum ratione voluntatis sit imperfectum: Anton. Faber: *d. tract.
decad. 35. error. 8. num. 7.* Carpzov. *in Resp. lib. 6. Resp. 7. n.
11.* Ludwell. *d. tract. lib. 2. c. ult. pag. 416. Limit. 3. § DD.*

com-

Ampliat.

3.

4.

5.

commun. utpote, quæ conservat tantum testatoris voluntatem: Gail. 2. *obs.* 114. *num.* 12. non verò eandem alterat & extendit, aut defectivam ampliat: Dn. Stryck. in *Diff. de claus. Codic. n.* 99. nihilomagus etiam testamentum ejusmodi valebit, si juramentum insuper testatoris accesserit: *arg. l. ult. C. de non num. pec.* ibique Brunnem. circa *fin.* Boër. *d. decis.* 100. *num.* 14. Barbos. Locuplet. *voc. juramentum*: *ax. 4.* veriorenamque & juris analogiæ convenientiorem credimus sententiam illorum, qui actus jure positivo invalidos; interventu juramenti, validos & obligatorios effici negant: idque de jure non saltem Civili, per text. in *l. 7. §. 16. ff. de pact. l. 112. §. 4.* ibi: *Divi severus & Antoninus rescripserunt, iurandum contra vim & auctoritatem juris in testamento scriptum nullius esse momenti: ff. de Leg. 1. l. 5. C. de Legib.* sed etiam Canonico: juxta tradita Franzkii *lib. 2. resol. 6. num. 12.* & *seqq.* B. Lanterb. in *tract. Synopt. de juramenti*: §. 1. *num.* 15. aliorumque ibi citatorum.

X X X I I.

Hereditas in
tali Testa-
mento reli-
cta non ac-
quiritur.
Hæredi in-
stituto

Stante ergò hæc nostrâ sententiâ, haud difficile est respon-
dere, *cuinam acquiratur hereditas in hujusmodi testamento reli-
cta*: videlicet non hæredi instituto: cum ex testamento nullo
hereditas acquiri non possit: *arg. l. 9. ibi testamento jure facto: C. de jur. delib.* & is, qui vi testatori illatâ se heredem institui fecit,
eò magis à successionis compendio sit removendus, quòd aliàs
sui delicti præmium reportaret, & lucrum ex improbitate sua sen-
tiret: contra *l. 12. §. 1. ff. de furt.* cui potius omnis spes succes-
sionis ob hoc compulsionis vitium adimenda est: juxta Sichard.
d. l. num. 1. Nec aliud dicendum existimamus, si quis non ad pro-
priam, sed tertii alicujus compulsionem, quantumvis illius non
consciens, heres fuisset institutus: cum & hæc deficiat libera testato-
ris voluntas, adeoque testamentum nec subsistere, nec heres insti-
tutus hereditatem ex eo adire queat: Manz. *d. num. 36.* jung. *pre-
ced. 6. 30.*

non
Fisco

Nèque ad hanc admittimus fiscum: quoniam ad id,
ut

ut fiscus heredi, tanquam indigno hereditatem auferre queat, præ-
 requiritur testamentum ipso jure subsistens, ex quo institutus he-
 reditatem primùm acquirere, & subindè fiscus istam ita acqui-
 sitam eidem auferre possit. Quemadmodum *tot. tit. ff. § C. de
 his quæ ut indign.* sic ab omnibus interpretibus accipi docet An-
 ton. Faber, *d. err. 3. num. 5. in fine*: add. Sichard. *in Cod. ad e-
 und. tit. in fin.* Carpzov. *d. def. 16. num. 5.* Wesemb. *in paratit.
 d. t. num. 1.* Eckold. *ad ff. eod. num. 1.* frustra enim quæritur
 de hereditate heredi auferenda, quam tamen ipse nec habuit, nec
 ob testamenti nullitatem habere potuit: Anton. Faber, *d. l. un-
 dè etiam indignus dicitur acquisitum non retinere l. 2. §. 1. ff. d.
 t. quod consecutus est amittere. l. 5. §. 1. § 2. eod. fisco resti-
 tuere d. l. 5. §. 6. successionem § effectum successionis obtinere
 non posse: l. 9. C. eod.* quæ de eo, qui hereditatem nunquam ha-
 buit; aut habere non potuit, prædicari ritè haud queunt: juxta
 vulgatam, jam ante inculcatam regulam, quod Privatio præsup-
 ponat habitum: subducto ergò hoc, validitati testamenti coacti
 superstructo fundamento, cadit eorum, qui pro fisco hac in parte
 respondent, sententia: quos inter præter alios in *præc. 6. 29.* pro
 firmitate testamenti hujus adductos, sunt Castillo *d. cap. 1. num.
 91.* Perez. *ad d. t. C. si quis aliq. test. prob. num. 1.* Mejer in
 Colleg. Jurid. Argent. *d. t. 6. 8.* ubi tamen fatetur, hanc pœ-
 nam non satis expressam in legibus esse de eo, qui testamentum
 alium facere coëgit: Struv. *in Syntagm. jur. Civ. Exercit. 34. 6.
 52. § seq. Exerc. 35. 6. 95.* vid. tamen *idem in jurispr. Rom.
 loc. supr. alleg.* nec patrocinantur istis *l. 1. ff. l. 1. § 2. C. d. t.*
 prima enim & ultima non de coactione seu compulsione ad testan-
 dum, sed de prohibitione testamenti vel faciendi vel facti jam
 mutandi loquuntur: Proindè tanquam Pœnales & hinc odiosæ ab
 uno ad alterum casum non sunt extendendæ: Præprimis in cau-
 sa caducitatis, cujus observatio jam olim invidiosa atque gravis-
 sima visa fuit: *l. un. pr. C. de cad. toll.* & ubi de lucro à fisco,
 cum damno tertii captando agitur: quibus in casibus, dubiis præ-
 fertim adhuc, quoad fieri potest, contra fiscum est respondendum.

sed
Hereditibus
ab intestato

l. 10. ff. de jur. fisco. Pantfchm. d. quest. 22. n. 56. in fin. Brunn. ad d. l. 1. § 2. n. 5. C. d. t. Barry de success. d. l. hanc ipsam verò, allegatam modò l. 1. quod attinet, agit illa quidem de coactione, sed de fisco altum silet: Brunnem. ibid. n. 4. Manz. d. l. n. 29. Superest igitur, ut ipsa æquitate suadente locum faciamus heredibus ab intestato: cum quibus sanè duriter nimis & inique ageretur, si illi ob scelus alterius factum commodò hereditatis privarentur, fisco bona auferente heredi scripto: Bachov. ad Wesemb. d. t. si quis aliq. test. probib. quæ sententia eò magis amplectenda, quia per eam ad jus commune, quo heredibus ab intestato jure sanguinis deferitur hereditas, fit reditus: Pantfchm. d. quest. 21. num. 155. § seqq. Cui etiam accedunt Vasq. d. num. 5. Sichard. ad d. tit. num. 10. Gregor. Tholosan. d. lib. 44. cap. 6. num. 5. Manz. d. l. num. 24. Carpzov. d. def. 16. num. 4. Brunnem. ad d. l. 1. § 2. num. 5. Eckold. ad ff. d. t. §. 2. Dn. Rhetius, d. l. Dn. Stryck. de jur. persuas. d. c. 4. num. 38. cum pluribus aliis: eandemque in foro Saxonico comprobatam, Moller. d. c. 42. num. 3. tanquam æquiorẽ à compilatoribus juris Partitarum, ut ipse vocat, agnitam: Castill. d. l. num. 92. & moribus hodiernis in judicando haud rarò observatam fuisse, testatur Perez. d. l. num. 3.

XXXIII.

Quid obri-
neat, si ipse
proximus ab
intestato te-
statorem co-
egerit?

Quid si autem ipse proximus ab intestato testatorem alium in testamento instituere volentem, ad se instituendum coegerit: Annon & hic, cum ex testamento heres fieri nequeat, vel saltem ab intestato ad successionem sit admittendus? quæstio est diligenter discussione haud indigna.

Uti verò contra talem proximum ab intestato respondeamus, haud leves nos permovere videntur rationes: Adversante nimium eidem delicto, quod in testatorem hoc ipso commisit, dum illius voluntatem (quã tamen ipsum nec ex testamento, nec ab intestato sibi heredem habere volebat) illicita vi & coactione in se provocare, & hereditatem è manibus heredis, quem testator in-

stituere

stituere animum induxerat, inique extorquere laboravit: Cujus facti scelerati iste, admissus ad successionem ab intestato, fructum sentiret: contra jura manifesta, quæ inhibent, fructum improbitatis suæ ferre illum, qui alium hereditate suâ defraudare voluit; eumque, qui hoc modo alii nocendum existimavit, suam debere sentire jacturam disponunt: *l. pen. C. de Legat. add. l. 37. §. fin. ff. de minor. c. 14. X. de usur.* Accedit, quod lex ab intestato venientibus, tanquam tacitâ defuncti voluntate, ex intermissa per dispositionem testamentariam hereditatis ademptione, præsumptâ, vocatis, deferat hereditatem: *l. 1. §. 6. ff. de legat. 3. l. 8. §. 1. ibi: quoniam creditur paterfam. sponte suâ bis relinquere legitimam hereditatem ff. de jur. Codic. Panschm. d. quæst. 21. num. 50. Vinn. & Dd. ad §. 10. Instit. de fideicom. hered.* hâc autem etiam tacitâ voluntate ejusmodi proximus ab intestato destituatur: aliterque dicendo, Leges non rebus, sed verbis scriptæ essent, contra *l. 2. C. comm. de Legat.* dum nimirum id, quod unâ manu (denegando sc. successionem ex testamento) adimitur, alterâ (tribuendo videlicet successionem ab intestato) restitueretur, & sic proximis agnatis contra voluntates morientium per fasque nefasque ad hereditates eorundem grassandi lata undique panderetur janua.

Cum verò vicissim pro tali proximo ab intestato militet nullitas testamenti, quæ rem facit redire ad causam intestati; ut hinc, quamvis ex testamento heres esse nequeat, nihil tamen impedire videatur, quo minus illi, ceu heredi ab intestato aditus ad successionem pateat: ex quo constat, duplici jure ad successionem vocatum, uno licet sublato ab altero tamen non excludi *l. 91. ff. de regul. jur. l. 1. §. 11. ff. de success. Ed. Coll. Jur. Arg. ad eund. tit. 9. §. unde etiam est, quod heres in testamento institutus, idemque legitimus, repudiât quantum vis successione testamentaria, nihilominus quasi legitimus ad successionem admittatur: l. 17. ff. de acquir. vel amitt. hered. eò magis impræsentiarum ab ista non removendus, quod destituamur expresso textu, qui talismodi in casu heredem ab intestato à legitima quoque excluderet successione, nemo autem suo ju-*

re privandus sit, nisi hoc expresse cautum reperitur: *Nov. 2. cap. 3. vers. sicut enim patres: Pansschm. d. q. 22. n. 45. Hartm. Pistor. lib. 2. quest. 36. n. 13.* præprimis, cum ipsa lex immediatè hancce deferat successionem: & aliàs ob graviora quoque, quam per hujusmodi compulsionem in defunctum commissi delicta, heres ab aditione hereditatis summo jure non repellatur *arg. l. 7. §. 4. ff. de bon. damnat. l. 9. C. quib. ut indign. nec semper & absolutè verum sit*, quod lex ab intestato venientes ex tacita defuncti voluntate ad hereditatem vocet: quid si enim invitus quis decederet intestatus, testari sc. & extraneum instituere volens, destitutus tamen testandi facultate, ob id, quod fortè non non haberet sufficientem copiam testium: ut in *d. l. 8. §. 2. ff. de jur. Codic.* quid si testamento cepto, primisque heredibus nominatis, secundos jam nominaturus, obmutasset, adedque imperfecto testamento decessisset: ut in *l. 25. ff. qui test. fac. poss. vid. Anton. Faber, d. l. err. 7. num. 6.* & præterea etiam talis compulsor ad hereditatem ab intestato hoc modo admissus, fructum suæ improbitatis in effectu haud sentiat: *arg. l. 51. ff. de reg. jur. l. 22. ff. de acquir. vel. amit. poss. quippe, cui hereditas adita, & quidem si solus sit proximus, integra, si æquales gradu habeat, ipsius portio, absque præjudicio reliquorum arg. l. 2. §. 1. ff. si quis aliqu. test. prob. à fisco adimitur, pro ut latè deducit Pansschman. d. quest. 22. num. 32. & mult. seqq. add. Vasq. d. l. num. 6. vers. quintò infertur: Menoch. de arbitr. jud. quest. d. cas. 395. n. 5.* quoad gradu æquales tamen dissentiens *num. 6.* adedque non obstant supra in contrarium allatæ rationes: quapropter talem proximum ab intestato ad successionem legitimam equidem admittendum esse censemus, ita tamen, ut fisco hereditatem ab ipso auferre integrum sit: Secundum tradita sæpiùs laudat: *Pansschm. loc. alleg.* Hic enim dnm ceu proximus ab intestato succedere contendit, eo loco est, ut perinde habeatur, ac si conservandæ legitimæ hereditatis gratiâ testatorem, alium heredem instituere, & sic eidem accessum ad successionem ab intestato præcludere volentem, testari prohibuisset: cui, quod hereditas à fisco adima-

tur,

Hereditas
hoc in casu
cedit Fisco.

tur, patet ex *l. 1. pr. ff. § l. 2. C. si quis aliq. test. prob. vid. Dn. Stryck. d. cap. 4. num. 40. § seq.* Aliud dicendum foret, si ex pluribus æquè proximis agnatis, singulis ab intestato partem ablaturis, unus, ut ipse solus hereditate potiretur, testatorem, aliàs intestatum decedere volentem, ad se instituendum coegisset: quem cum reliquis ad portionem ab intestato sibi obventuram, excluso fisco, admittendum esse putamus. Cum hic in nudis coactionis, non prohibitionis simul consistat terminis, nec voluntate defuncti, quoad successionem ab intestato destituatur. vid. *l. 1. ibi: quos noluerit: Scriptis heredos: C. d. t. similiter in casu, ubi is, qui proximus non est, testatorem ad testandum coegit, remoto fisco, proximioribus ab intestato locum damus, cum Pantschm. d. num. 32. 44. in fin. num. 45. § seq.* quemadmodum etiam ex pluribus heredibus in testamento, ad unius compulsionem facto, institutis, portionem compulsoris non fisco, sed beneficio juris accrescendi reliquis innocentibus & spontè à testatore Scriptis coheredibus accedere arbitramur: per *l. un. §. 10. ibi: quoquo modo evacuatum. C. de caduc. toll. l. 1. § 2. ff. de acq. vel om. hered. l. 20. C. de jur. delib.* Ex quibus insuper quoque patet, quòd, factis duobus testamentis, quorum posterius metu elicitum probatur, hereditas similiter non fisco, sed heredi in priori instituto sit adjudicanda: Cum per testamentum posterius ipso jure nullum, prius non rumpatur: §. 2. *Inst. quib. mod. test. infirm. l. 2. ff. de injust. rupt. § irrit. l. 7. ff. d. lib. § posthum.* & heres in priori institutus, nihil, quod indignum eundem redderet, in testatorem (id enim supponimus) deliquerit: fisco autem locus non sit, quando ex testamento alius heres cum effectu esse potest: *tt. ff. § C. de his, que ut indign. ut frustra de hinc eo demum in casu, si clausula derogatoria priori testamento fuerit adjecta; hoc procedere existimet: Anton. Faber, in Cod. ad d. tit. si quis aliq. test. probib. def. 1.*

Limitat.

Quid si remotior ab intestato veniens testatorem coegerit?
Quid si unus ex pluribus institutis?

X X X I V.

Sustinuimus hætenus, testamentum coactum ipso jure nullum

De Legatis
& Fideicom-
missis quid
statuendum?

lum esse, & heredem in isto per compulsionem institutum ad hereditatem aspirare non posse: An verò ideam etiam quoad legata & Fideicommissa, in tali testamento relicta, dicendum sit, eaque similiter, ut ipsa heredis institutio, concidant? quæstio est ambigua satis, & jam exequenda.

Affirmativam sequentes suggerunt rationes: quod Legata & Fideicommissa appendices sint & accessoria testamenti: Vinn. ad *rubr. Inst. de Legat.* ut hinc ipso testamento, seu principali, destructo, nec hæc subsistere posse videantur: *l. 17. ff. de injust. rupt. § irrit.* ob vulgatum illud, sublato Principali tolli & accessorium: *l. 2. ff. de pecul. leg. l. 129. §. 1. ff. de reg. jur. l. 26. pr. C. de usur.* aliterque dicendo testator pro parte testatus pro parte intestatus decederet, contra *l. 7. ff. de reg. jur.* quam sententiam, supposita testamenti hujus nullitate, amplectitur Anton. Faber: *d. decal. 38. err. §. num. 5.* nec multum ab eâ recedit Ludwell. *de ult. vol. dict. d. reg. 1. pag. 5. circa fin.*

Nos cum comm. Dd. Schola distinguimus: An testator solam heredis institutionem, an totum testamentum coactus fecerit: ut priori casu sola institutio, salvis manentibus legatis, fideicommissis aliisque testamenti capitulis: posteriori verò hæc quoque corruant: Cessat enim illic quoad Legata & reliqua testamenti capita causa destructionis & annulationis, coacta nimirum testatoris voluntas, ut proinde meritò etiam debeat cessare effectus: Nec utile per inutile, quando ab eo separari potest, vitari jura volunt: *l. 1. §. 5. ff. de verb. obl. c. 37. de reg. jur. in 6.* præterquam, quod novum in jure nostro haud sit, ut testamento quantumvis nullo & invalido existente, fideicommissa nihilominus præstanda veniant: vid. *l. 77. §. 23. ff. de Leg. 2.* Non obstat ergò prædicta regula, quæ principali destructo, intereidere etiam dicitur accessorium: quippe, quæ perpetua non est, sed procedit saltem in meris accessoriis, ab aliis prorsus dependentibus, & propriam ac separatam naturam non habentibus. *arg. l. 2. C. d. luit. pign. Bachov. de pignor. lib. 5. cap. 2. n. 1. Barbosa. Locuplet. voc. accessorium: ax. §. limit. 2.* in quorum censum legata & fideicommissa referenda non sunt. *arg. Nov. 115.*

c. 3. § 4. in f. d. l. 77. §. 23. & perdit præterea suum officium, fialia (uti hic) in accessorio, quam principali subist ratio & æquitas: Bach. d. l. Ludwell. d. cap. 5. pag. 118. Phil. Matth. de Reg. jur. l. 129. §. 1. num. 2. Barbos. d. l. limit. 3. Tusch. in Pract. concl. voce accessorium: concl. 78. num. 9. & seq. concl. 79. n. 4. Unde eidem non simpliciter & omnimodò, sed plerisque in casibus locum facit Ictus Paulus in l. 178. ibi: **plerumque nec ea quidem ff. de reg. jur.** Minus officit secunda in contrarium adducta ratio, cum non absurdum sit, quod ex post facto quis pro parte testatus, pro parte intestatus decedat. l. 15. in fine. ff. de inoff. testam. ibiq. Dd. & huic sententiæ adstipulantur post Bart. & Bald. Berlich. d. concl. 7. n. 42. Carpzov. d. const. 5. def. 17. Guil. Benedict. ad cap. Raynutius d. l. num. 7. Peregrin. de jur. Fisci: d. tit. 6. num. 37. Brunnem. ad d. l. fin. n. ult. si quis a liq. test. prob. Dn. Stryck. de jure persuasionis d. c. 4. num. 48. 49. & Dd. commun. vid. tamen Dn. Rhetius d. dissert. c. 5. n. 9. ubi ex eo, quod testamentum metu factum sit, argumentum maxime probabilè sumi existimat, illum, qui metu coactus est testari, ex indignatione potius legata & fideicommissa reliquisse, quàm ex liberalitate & animo donandi: ne sc. metum inferens nimium ex testamento, quo heres institutus est, capiat.

X X X V.

Reliquum nunc est, ut dispiciamus de remediis heredibus ab intestato ad hereditatem consequendam competentibus. Quæ ut eò facilius innotescant, distinguendo rem expedire conabimur: *Utrum videlicet heres in testamento institutus possideat hereditatem: an tertius aliquis: an ipse heres ab intestato: si institutus, heres ab intestato vel possessione rerum hereditariarum ntli interdico quorum bonorum, vid. Dn. Struv. in Syntag. jur. civ. Exerc. 45. §. 15. vel ipsam hereditatem ab isto, ceu pro herede possidente, avocare potest, institutà querelâ nullitatis, cum directâ hereditatis petitione junctâ, petendo nimirum, testamentum nullum, & se heredem ab intestato declarari, hereditatemque sibi cum*

Remedia
quæ heredi-
bus ab inte-
stato com-
petant?

cum omni causa restitui: vel si sola hereditatis petitione uti malit, & heres institutus adversus illam de testamento facto excipiat, iste de hujus nullitate replicare valet: Eodemque remedio petitorio æquè ac possessorio integrum ipsi est experiri adversus tertium, hereditatem aut partem ejus *pro possessore* possidentem: Utili verò hereditatis petitione adversus eos, qui titulo singulari hereditatem totam vel partem ejus ab hisce acceperunt, cum distinctione tamen inter bonæ & malæ fidei possessores, quam supeditat Jctus Ulpianus in *l. 13. §. 4. & seqq. ff. de hered. petit.* Res autem hereditarias singulares ab illis, qui easdem alio valido titulo possident, singularibus actionibus vindicare debet. *l. 7. C. eod. l. 4. C. in quib. caus. cess. long. temp. præscr.* Vinn. *Select. quæst. lib. 1. cap. 23.* Heres ab intestato si possideat hæreditatem, tunc institutum hereditatis petitione adversus ipsum agentem, de nullitate testamenti excipiendo, repellere potest: vid. Manz. *d. quæst. 1. num. 31.* Quia tamen, secundum superius deducta, vis ac metus in dubio non præsumuntur, sed ab allegante probari debent; talis autem probatio altiore requirit indaginem, proindè heres in testamento tali, vitio visibili de cætero carente, scriptus, interim ex remedio. *l. ult. C. de Edict. Div. Hadr. toll.* mitti se in possessionem rerum hereditariarum, petere non prohibetur: Richter. *ad d. l. ult. num. 216.* Carpzov. *d. const. §. def. 18.* Hartm. Pistor. *lib. 4. quæst. 10. num. 5.* qui insuper, detectâ ab ipso adhibitâ, violentiâ, pro qualitate illius, iudicio quoque criminali, de vi publicâ vel privatâ accusari, & poenâ illorum criminum ordinariâ, ubi autem violentia non incidit in tale crimen ordinarium, arbitrariè puniri potest: Siehard. *d. l. num. 1.* Peregrin. *d. l. num. 40.*

Heres institutus admittitur ad remedium *l. ult. C. de Ed. div. Hadr. toll.*

criminaliter accusari potest.

XXXVI.

Contraria.

De Contrariis, ne sicco ea prætereamus pede, pauca hîc subjiciemus: Inter ista verò haud incommodè referri potest, Voluntatis libertas, seu absentia metus: quæ pluribus ex causis solet præsumi: & (1.) quidem ex præsentia Principis:

arg.

arg. l. 1. C. de his, qui per met. jud. non appell. Card. Tusch. d. concl. 223. n. 15. (2.) Judicis: Mascard. *de probat. concl. 1056. n. 5. Mynsing. cent. 1. Resp. 61. n. 2. Jafon. ad l. 35. n. 1. C. de transfact. Menoch. d. presf. 128. n. 6. (3.)* Consanguineorum: *d. l. 35. ibique: Salicet. Jafon. Paul. de Castro & Dd. commun. C. de transfact. Guil. Benedict. d. l. n. 35. Mynsing. d. l. § seq. resp. 100. n. 35. Grammat. dec. 103. n. 64. Card. Tusch. d. concl. n. 9. Menoch. d. l. num. 7.* quas tamen præsumptiones singulas juris tantum, non juris & de jure simul esse, adeoque probationes in contrarium admittere credimus: quamvis enim nemo facile eò temeritatis ac proterviæ sit prolapsurus, ut cuiuspiam in conspectu Principis aut Judicis vim metumque inferre velit, & eatenus horum præsentia rectè dicatur tollere præsumptionem metus, non tamen per istam statim etiam tollitur ipsa, ut loquitur Salicet. ad *d. l. 35. num. 2.* essentia metus, de præterito jam super testamenti factione illati, qui ob durantem causam metus, & ejusdem de novo à compulsore inferendi potestatem, coram Principe & Judice etiamnum durare potest ac præsumitur: per superius adducta: add. Farin. *decis. crim. 263. num. 2. § 5.* ut adeò probato metu testatori jam ante incusso, testamentum coram Principe aut apud acta conditum pro coacto nihilominus haberi queat. Et quid si heres institutus vel compulsionis velandæ causâ, vel ut sibi magis de validitate testamenti quoad solennitates, quas Principis aut Judicis præsentia supplere, imò superare dicitur in *l. 19. C. de testam.* cautum esset, testatorem ad hunc ipsum etiam testandi modum coëgisset? Et sic quoad præsentiam Judicis nobiscum sentit, eandemque id saltem operari, ut efficacior ad metum requiratur probatio; inquit Grammat. *d. dec. 103. num. 65.* nec non, quoad præsumptionem ex consanguineorum præsentia elicitam: Salicet. ad *d. l. 35. num. 2. C. de transfact. Paul. de Castro ibid. num. 2. Brunnem. ad eand. n. 3. Cothm. vol. 3. Resp. 50. num. 192. § seqq. (4.)* Ex qualitate loci. si nimirum quis testamentum fecerit in loco publico, & in conspectu multorum: Guil. Benedict. *d. l.* quo facit *l. ult. pr. ff. quod met. caus.*

add. Bruonem. *ibid.* num. 1. ubi & hanc præsumptionem probationes in contrarium sed evidentissimas admittere docet: Suffragantibus eidem ipsius legis verbis: ibi enim: *Sed hujusmodi præsumptioni debet apertissimas probationes violentiæ opponere, consentit: Oliv. Razsal. d. dec. 336. num. 4. (5.)* Ex testatoris exculpatione & assertione; se metu compulsus non fuisse: quamvis ratione hujus Dd. hætenus inter se haud benè conveniant: pro ut videre est apud Farinac. *d. quest. 161. n. 56. & seq.* Nobis verò circa hanc metus absentiae materiam, ob temporis & instituti rationem non licet esse prolixioribus, quin potius arbitrio judicis (ad cujus disquisitionem ista præmissis spectat. *arg. d. l. 3. ff. ex quib. caus. major.*) eandem relinquimus. Præterea autem, secundum tradita Dd. contrariis testamenti hujus accenseri etiam posse videtur, metus antea illati purgatio: quam inter alia ex eo quoque præsumunt, quando testator post metum illatum, tamdiu vixisset, ut testamentum, si voluisset, mutare potuisset, nec tamen illud mutasset: Menoch. *d. cas. 395. num. 25.* post Socin & Paris. Peregrin. *d. tit. 6. num. 35.* ubi tamen præter taciturnitatem factum aliquod testatoris consecutivum requirit: Farinac. *d. l. num. 85.* qui in contrariam videtur discedere sententiam *seq. n. 86.* add. Petr. Peck. *d. tract. lib. 1. cap. 11. per tot.* Nos de hac, ut & aliis similibus metus purgati præsumptionibus (veluti, si testator coram variis personis, hinc inde, se in illa voluntate persistere velle dixerit: vel instrumenta & probationes, quibus violentia illata probari posset, laceraverit, ignive tradiderit: vel heredes ab intestato eundem capitali odio insectentur: de quibus vid. Peck. *d. cap. 11. num. 21.*) ad effectum convalidationis testamenti multum dubitamus, post Laud. Manz. *d. quest. 1. num. 45.* cum testamentum metu antea confectum ab initio fuerit ipso jure nullum, adeoque ex post facto convalescere nequeat: *per vulg.* & ratificatio actus omnino invalidi nihil aliud sit, quam novus actus, in quo propterea omnis forma & solennitas, quæ ad actus validitatem est necessaria, intervenire debet: Menoch. *conf. 88. num. 66.* Mantica. *de tacit. & ambig. conv. lib. 25. tit. 6. n. 51.*

Patronus noster Dn. D. Bardili in *diff. de ratihabitione* 6. 15. nec potest ei deservire prius servata solennitas, quoniam illam concurrere oportet de tempore, quo fit actus, nec ab eo separari, aut per fictionem retrotractionis juvari potest; utpote, quæ non operatur, quando actus omnino est nullus, cum retrotractio tunc non inveniat principium conservabile: eleganter Farin. *dec. crim.* 265. num. 8. Dn. D. Bardili, *d. l.* Tandem quoque testamento huic materialiter & ratione nuda sue existentie considerato, contraria est cancellatio, incisio, laceratio, concrematio, aut alia similis abolitio.

X X X V I I.

Affinia eidem sunt testamentum, ut Dd. vocatur *Prohibitum*, cui sedes est in *l. 1. § 2. ff. l. 2. C. si quis aliq. test. prob. dolo elicitum*: de quo pluribus agit Manz. *d. tit. 3. quest. 2. Codicilli per vim & metum facti*: quorum meminit Ant. Faber, *d. err. 5. num. 8. Coacta mortis causa donatio*: cujus mentionem facit Carpz. *d. const. 5. def. 9. num. 5.* Dn. Rhetius, *d. cap. 4. n. 6.* de quibus singulis latius hic agere cum non liceat, ob instans in patriam iter, ideoque pedem figimus, & colophonem dissertationi huic imponimus, Deo Trinuno pro divinâ sua hætenus assistentiâ submissas gratias, laudem, honorem & gloriam repONENTES, largamque benedictionem ab ejus clementiâ porro ardentè expetentes!

Affinia.

Cum etiam nemo existat, qui Momos evitare possit, quare B. L. officiosè rogatur, ut si quid forsan mendæ aut errorum pagellæ hæc contineant, minus sinistrè de iis sentire

I I.

Cyr dolus, atq; metus tua nunc praeordia vexat?
Ac pugnatorem se tremor omni habet?
Nam nihil hoc tradat quam silema metumque, dolumq;
Et scias embelli pagina cuncta metu.
Sed tamen absti ibi metus, ac dolus undiq; cesset.
Nec sitas in cathedra mens generosa metus.
Fallaces laqueos, ac cuncta sopisimata solve,
Argutusq; dolos pille, repolle, dolis.
At cur pugnantis stimulos? cur arma ministro?
Torpes aculeolis non tua lingua suis,
Sed licet in pugnam ceu strenuus Armiger intras,
Proq; metum Patru dicere Victor ovas
Sis igitur mira Victoria parva triumphis,
Cui dolus, atq; metus tanta trophaa dabunt.

In honorem amicissimi sui Dn. Convectoris apponebat.
 Ernestus Theophilus Majer, Crusianus, D.

I I I.

Excurrant alii ad colchos, vel Perfidis oras,
 Innumerasque parent, quas habet Indus, opes.
 Tu motu multo meliore Lyœa petisti,
 Ut bona verâ animi divitiisque pares.
 Successum hæc modo charta docet. Themis ipsa Verenda
 Gaudet thesauros Te cunulasse suos.
 His ornate Tuæ Patriæ Te siste, fruatur
 A Te congestis ut Katepona bonis.
Hiscæ egregio edito specimini Per-Eximii
atq; Ornatisimi Dn. Respondenti ap-
plaudere Soluerunt

COMMENSALES.

I V.

Romulex quâ stant virtutis munera Templis,
 Sic parili præfens laude superbis opus.
 Hinc sua Pierides ipsæ, quæ Teccia gaudet,
 Hinc Patriæ Imbriopoli vota, precesque ferunt:
 Inunc, & Patriam, quâ spes non ulla Nepotum
 Nobilium ludat naufraga sorte, vedi?
 Ita Dn. Conterraneo, tanti laboris & studii
 dignam laudem, felicemq; ex hoc Eberhardino
 Parnasso in Patriam propadium futurum dis-
 ccessum precantur

CONTERRANEI.